

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁRSKA DIPLOMOVÁ PRÁCA

Prozodická analýza textu: *Čínska čítanka* 31, 32

Prosodic Analysis of the Text – John DeFrancis: *Beginning Chinese Reader*

OLOMOUC 2022 Janka Žišková

Vedúci diplomovej práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne a uviedla všetky použité pramene a literatúru.

V Olomouci dňa

.....

Janka Žišková

Anotácia

Meno a priezvisko autora:	Janka Žišková
Názov fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra ázijských štúdií
Názov diplomovej práce:	Prozodická analýza textu: Čínska čítanka (31, 32)
Súhrn práce:	Počet strán: 74
	Počet znakov: 74 978
	Počet titulov použitej literatúry: 17
	Počet príloh: 4

Táto práca sa zaoberá analýzou suprasegmentálnej roviny čínskeho jazyka a opiera sa o prozodický transkripčný systém zavedený prof. Oldřichom Švarným. V teoretickej časti sme sa zamerali na vymedzenie kľúčových termínov potrebných pre pochopenie práce. V praktickej časti pracujeme s korpusom nahrávok z *Čínskej čítanky* (31, 32), ktoré sú nahovorené rodenou hovoriacou čínskeho jazykového štandardu. Vybrané nahrávky sme najskôr transkribovali, doplnili o prepis v zjednodušených znakoch a následne podrobili prozodickej analýze. Ako prvému savenujeme rozboru segmentov. Tie skúmame z hľadiska počtu slabík a rytmického priebehu. Ďalej nasleduje analýza kól, v rámci ktorej skúmame ich veľkosť, počet a pozíciu sledov v kóle a ich rytmické členenie. Výsledky analýzy sú zhrnuté v protokole.

Kľúčové slová: prozodická analýza, prozodická transkripcia, suprasegmentálna rovina jazyka, Oldřich Švarný, lineárne členenie, rytmické členenie, prominencia slabík, moderná čínština

PodĎakovanie

Moja vĎaka patŕi vedúcemu práce, ktorým bol doc. Mgr. David Uher PhD. Cením si jeho ochotu, rady a hlavne čas, ktorý mi venoval. Tiež Ďakujem svojej rodine a najbližším priateľom, o ktorých sa môžem vždy oprieť.

Obsah

Zoznam tabuliek.....	7
Zoznam grafov.....	7
Zoznam skratiek a symbolov	8
Edičná poznámka	9
Úvod.....	10
1 Teoretická časť	11
1.1 Prozodická transkripcia.....	11
1.2 Lineárne členenie	12
1.3 Prominencia slabík.....	13
1.4 Rytmické členenie a rytmické sledy	14
2 Korpus	16
2.1 Metodológia.....	16
2.2 Výsledná podoba korpusu.....	17
3 Analýza korpusu.....	39
3.1 Lineárne členenie korpusu.....	39
3.2 Analýza segmentov	41
3.2.1 Jednoslabičné segmenty	42
3.2.2 Dvojslabičné segmenty	42
3.2.3 Trojslabičné segmenty	43
3.2.4 Štvorslabičné segmenty	45
3.2.5 Päťslabičné segmenty	47
3.2.6 Šesťslabičné segmenty	51
3.2.7 Sedem- a osemslabičné segmenty	54
3.2.8 Celkové zastúpenie rytmickej sledov a ich kombinácií v korpuse	56

3.3	Analýza kól	57
3.3.1	Veľkosť kól	57
3.3.2	Pozícia rytmických sledov v kóle	58
3.3.3	Rytmické členenie kól	59
3.3.3	Zhrnutie rytmického členenia kól	66
	Záver	67
	Resumé	69
	Zoznam literatúry	70
	Zoznam príloh	72
	Prílohy dokumentu	73

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Lineárne členenie kól.....	39
Tabuľka č. 2: Lineárne členenie segmentov	40
Tabuľka č. 3: Počet iktov v segmentoch.....	41
Tabuľka č. 4: Rytmický priebeh v dvojslabičných segmentoch	42
Tabuľka č. 5: Rytmický priebeh v trojslabičných segmentoch.....	43
Tabuľka č. 6: Rytmické priebehy v štvorslabičných segmentoch.....	45
Tabuľka č. 7: Rytmické priebehy v päťslabičných segmentoch	48
Tabuľka č. 8: Rytmické priebehy v šesťslabičných segmentoch.....	51
Tabuľka č. 9: Rytmické priebehy v sedem- a osemslabičných segmentoch	54
Tabuľka č. 10: Celkové zastúpenie rytmických sledov/priebehov v korpuse	56
Tabuľka č. 11: Veľkosť kól – počet segmentov.....	57
Tabuľka č. 12: Veľkosť kól – počet sledov.....	57
Tabuľka č. 13: Rytmické sledy na začiatku a konci kóla	58
Tabuľka č. 14: Rytmický priebeh v kólach typu A	60
Tabuľka č. 15: Rytmický priebeh v kólach typu B	61
Tabuľka č. 16: Rytmický priebeh v kólach typu C	63
Tabuľka č. 17: Rytmický priebeh v kólach typu D	64
Tabuľka č. 18: Zhrnutie rytmického členenia kól.....	66

Zoznam grafov

Graf č. 1: Porovnanie výskytu rytmických sledov v trojslabičných segmentoch s prihliadaním na ich iktovosť	44
Graf č. 2: Porovnanie výskytu rytmických priebehov v štvorslabičných segmentoch s prihliadnutím na ich iktovosť	47
Graf č. 3: Početnosť päťslabičných segmentov podľa iktovosti.....	50
Graf č. 4: Početnosť šesťslabičných segmentov podľa iktovosti.....	53
Graf č. 5: Početnosť sedem- a osemslabičných segmentov podľa iktovosti	55
Graf č. 6: Rytmické členenie – typy kól.....	59

Zoznam skratiek a symbolov

PTR Prozodická transkripcia

Publikácie:

HČP III Hovorová čínština v příkladech III

USJČ Učební slovník jazyka čínského

Analytická časť:

AP absolútna početnosť

RP relatívna početnosť

ASC ascendentný sled

DES descendentný sled

AKR akronymický sled

p predklonka (proklitikum)

e príklonka (enklitikum)

| nepárna iktová slabika

\ descendentný sled

/ ascendentný sled

V akronymický sled

° predklonka (proklitikum) / príklonka (enklitikum)

Edičná poznámka

Čínske znaky v práci sú uvedené v tzv. zjednodušenej podobe jiǎntǐzì 简体字 a sú písané fontom SimSun. Na prepis čínskych znakov do latinky bola použitá medzinárodne uznávaná transkripcia pīnyīn 拼音, pre ktorej jednoduchšie rozlíšenie od zvyšného textu sme použili font Courier New.

Úvod

Táto bakalárska práca sa zaoberá suprasegmentálnou rovinou čínskeho jazyka a nadväzuje tak na rozsiahly výskum prozódie modernej čínštiny, ktorý v českom prostredí započal sinológ, lingvista a fonetik prof. PhDr. Oldricha Švarný, CSc. (1920–2011).

Jadrom našej analýzy je korpus nahrávok k dvom lekciam učebnice *Čínská čítanka* (pôvodne anglicky *Beginning Chinese Reader*)¹, ktorú pripravuje kolektív autorov z Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Spočiatku malo ísť o lekcie 5 až 12, neskôr došlo z dôvodu postupu v práci autorov k úprave zadania a v práci sme analyzovali nahrávky k lekciam 31 a 32.

Práca sa delí na tri hlavné časti. V prvej, teoretickej časti, priblížime čitateľovi pojem prozodická transkripcia a základnú terminológiu, s ktorou budeme v práci narábať. Druhá časť obsahuje metodológiu práce a výslednú digitalizovanú podobu korpusu v prozodickej transkripcii O. Švarného, doplnenú o prepis v zjednodušených znakoch. V tretej, praktickej časti, uvádzame analýzu lineárneho a rytmického členenia korpusu. Stavíme pri tom na postupoch analýzy, ktoré boli zavedené v článkoch „Prozodická analýza monologu“² a „Rytmicke členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1–50)“.³ Práca je zhrnutá v závere a v protokole analýzy.

Prozodická analýza, aj keď často opomínaná, má silný potenciál lepšie objasniť fungovanie modernej čínštiny, rovnako ako zefektívniť jej výuku. Veríme, že touto prácou prispejeme k naplneniu práve týchto cieľov.

¹ DEFRANCIS, John a kol.: *Beginning chinese reader*. Yale University Press, 1966.

² UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická analýza monologu. *Dálný východ* 2015, 2, ss. 104–115.

³ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza: Rytmicke členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1–50). *Dálný východ* 2016, 2, ss. 62–82.

1 Teoretická časť

V teoretickej časti priblížime význam prozodickej transkripcie a následne vysvetlíme základné pojmy potrebné pre pochopenie práce. Najskôr sa budeme venovať lineárnemu členeniu vety, potom prominencii slabík a nakoniec rytmickému členeniu a rytmickým sledom. V tejto kapitole sa opierame predovšetkým o tri diela, ktoré predstavujú základ, nielen teórie prozodickej transkripcie: *Učební slovník jazyka čínského*,⁴ *Hovorová čínština v příkladech III*⁵ a *Prozodická gramatika čínštiny*⁶.

1.1 Prozodická transkripcia

Prozodická transkripcia (ďalej len PTR) je systém, vďaka ktorému sme schopní zachytiť suprasegmentálne rysy reči, t. j. rysy, ktoré presahujú rovinu hlások a ako celok tvoria rytmus reči. Ide hlavne o zachytenie prízvuku⁷, o členenie reči na menšie úseky pomocou predelov a o tempo reči.⁸

Na PTR naprieč desaťročiami pracoval sinológ, lingvista a fonetik prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc., ktorého dielo slúži ako základ pre prozodickú analýzu doteraz.⁹ Na výskum O. Švarného nadviazalo niekoľko českých sinológov, medzi ktorých patria jeho žiak a neskôr kolega a spoluautor publikácií doc. Mgr. David Uher, Ph.D., autorka analýzy¹⁰ prvých päťdesiatich hesiel *Učebního slovníku jazyka čínského*¹¹ Mgr. Tereza Slaměňíková, Ph.D., či PhDr. Hana Třísková, Ph.D., ktorá sa zaoberá fonetikou, fonológiou a didaktikou čínštiny. Ďalej sa prozodickej analýze vo svojich absolventských prácach venovali aj desiatky študentov Univerzity Palackého v Olomouci.¹²

⁴ ŠVARNÝ, Oldřich: *Učební slovník jazyka čínského*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1998–2002.

⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1998.

⁶ ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2014.

⁷ V práci používame termín „iktus“, ktorý je v prípade čínštiny vhodnejší než termín „prízvuk“, (viď Uher a Slaměňíková 2015: 105).

⁸ Třísková 2011b: 40.

⁹ Život O. Švarného a vývoj PTR prehľadne popisuje H. Třísková vo svojich článkoch „Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripci čínštiny“ a „Prozodická transkripcie čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze“ (viď Třísková 2011a, b).

¹⁰ Výsledky analýzy viď Slaměňíková 2016.

¹¹ Viď poznámka 4.

¹² Viď Slaměňíková a Uher 2021: 104, 105.

Okrem pomoci k lepšiemu pochopeniu fungovania modernej čínštiny má PTR veľký potenciál zefektívniť jej výuku. Napríklad, PTR bola využitá pri koncipovaní druhého dielu učebnice *Učebnice čínské konverzace II*¹³ a didaktickému potenciálu PTR sa v článku „Prosodic Transcription of Standard Chinese and its Use in Teaching“¹⁴ venuje aj Mgr. Zuzana Pospěchová, Ph.D.

1.2 Lineárne členenie

V čínštiny je možné rozdeliť vetu na menšie celky, pre ktoré boli v PTR zavedené termíny kólon¹⁵, segment, binára¹⁶ a nepárna slabika.

Kólon je ucelený významový úsek zakončený preryvom, t. j. pauzou trvajúcou približne 0,75 sekundy, prípadne dlhšie. Dĺžka kóla je približne 6–7 slabík a je určená zložitou vetou. Preryvy sa s najväčšou frekvenciou nachádzajú na hraniciach viet v súvetiach. Pomerne často sa vyskytujú aj za preverbálnymi mennými členmi a po väzbách prepozičných sloviess s predmetom.¹⁷ Na konci viet bývajú graficky označené interpunkčnými znamienkami, v strede súvetí čiarkou. Tam, kde sa čiarka spravidla nepoužíva, môžu byť označené iným spôsobom.¹⁸

Kóla majú ucelenú rytmickú štruktúru. Pokiaľ nie sú príliš krátke, rozpadajú sa na menšie skupiny slabík tvoriace sledy.¹⁹ Takéto sledy tvoria segmenty, prípadne zložitejšie segmenty. Keďže dĺžka segmentu závisí od tempa reči, je variabilnejšia a pohybuje sa medzi 2,5 až 4,5 slabiky.²⁰ V pomalšom prejave prevládajú kratšie segmenty a v rýchlejšom naopak dlhšie.²¹

Pri grafickom zápise textu postupujeme nasledovne: „slabiky, ktoré tvoria jeden segment, píšeme dokopy, alebo so spojovníkom: dokopy píšeme slabiky v dvoj- a viacslabičných kompozitách a v modifikovaných slovesách, slovesá s pripojenými

¹³ UHER, David, Jin Xueli a Tereza Slaměnková: *Učebnice čínské konverzace II*. Voznice: Leda, 2016.

¹⁴ POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Prosodic Transcription of Standard Chinese and its Use in Teaching. *Acta Linguistica Asiatica* 2016a, ss. 35–45.

¹⁵ Nominatív plurálu: kóla.

¹⁶ Spojenie dvoch slabík.

¹⁷ Švarný 1998: 23, 24.

¹⁸ Napr. zvislá kolmice v *HČP III*, dve čiarky v *USJČ* a v *Prozodickej gramatike čínštiny*. V našej práci sme sa priklonili v bežnej čiarky.

¹⁹ Vid' kapitola 1.4 Rytmičné členenie.

²⁰ Švarný 1998: 23, 24.

²¹ *Ibid.*: 24.

vido-časovými ukazovateľmi plurality men, mená s jednoslabičnými záložkami shang a li, číslovky 11–99, objektové slovesá; so spojovníkom potom píšeme všetky slová, ktoré sa zoskupujú do jedného segmentu.“²²

1.3 Prominencia slabík

Pred tým, ako prejdeme k pojednaniu o prominencii slabík, považujeme za dôležité poznamenať, že aj napriek faktu, že väčšina čínskych morfémov má lexikálny („slovníkový“) tón, tento tón nemusí byť v plynulej reči realizovaný a v neprízvučných slabikách často dochádza k jeho oslabeniu či neutralizácii. Z tejto skutočnosti vyplýva tvrdenie, že moderná čínština prestáva byť čisto tónovým jazykom.²³ Slovosled čínštiny je výrazne syntakticky viazaný a na rozdiel od češtiny a slovenčiny čínština nevyužíva flexiu ani aglutináciu. To má za následok, že na vyjadrenie aktualizácie a zdôraznenia v nej využívame v oveľa väčšej miere prozodické vlastnosti. Hierarchizácia prominencie slabík v rytmických celkoch a vzájomná hierarchizácia iktových slabík²⁴ sú dvomi príkladmi takých vlastností.²⁵ O. Švarný rozdelil slabiky podľa prominencie do nasledujúcich kategórií:²⁶

Stupeň prominencie	Označenie v texte
Zdôraznene tónická iktová	yī (viď poznámka 27)
Plne tónická iktová	jiā
Plne tónická neiktová	lí
Oslabene tónická iktová	shí ²
Oslabene tónická neiktová	gei ₃ (viď poznámka 28)
Atónická neutralizovaná ²⁹	zai
Atónická atónová ³⁰	le

²² Švarný a Uher 2014: 11.

²³ Třísková 2012: 17.

²⁴ Iktová slabika, tzv. arzia, je slabika, na ktorej je rytmický prízvuk (iktus). Ide o tónickú, alebo oslabene tónickú slabiku, ktorá je prominentnejšia a relatívne dlhšia ako slabiky v jej blízkosti. Všetky ostatné slabiky označujeme ako thézy. (Švarný a Uher 2014: 10, 11).

²⁵ Švarný a Uher 2014: 134.

²⁶ Tzv. sedem stupňov prominencie a k nim prislúchajúce poznámky podľa Švarný a Uher 2014: 11.

²⁷ Môže byť označená aj tučným písmom. Pri ručnom dopisovaní značiek býva označená bodkou pod príslušnou slabikou.

²⁸ Na začiatku segmentu ponechaná bez značenia. V skorších prácach bývala označená ručne, zakrúžkovaným číslom v hornom indexe.

²⁹ Môže byť vyslovená tónicky, ale v danom prípade bola takmer alebo úplne zneutralizovaná.

Pri označovaní prominencie slabík v PTR pracujeme s pravidlami, ktoré znižujú počet značiek v texte a tak napomáhajú väčšej prehľadnosti. Pri určovaní iktovosti sa riadime tzv. akronymickým pravidlom.³¹ Pokiaľ rytmický sled tvoria dve plne tónické slabiky, iktus je na druhej z nich. V troj- a štvorslabičných sledoch sú iktové prvá a posledná slabika, pri čom je druhá z nich mierne prominentnejšia. Ďalej vychádzame z faktu, že všetky slabiky na začiatku segmentu si zanechávajú aspoň zbytok tónu, nemôžu byť atónické. Pokiaľ sa na začiatku segmentu nachádza slabika bez označenia, považujeme ju automaticky za oslabene tónickú neiktovú.³²

1.4 Rytmické členenie a rytmické sledy

Ako bolo uvedené vyššie, kóla sa v reči rozpadajú na menšie časti. Vznikajú tak sledy dvoch a viacerých slabík s iktom. V pomalšej reči prevládajú jednoiktové segmenty, v rýchlejšej reči sú častejšie segmenty s dvoma, troma, prípadne viacerými iktami.³³

Jednoiktové sledy môžu byť ascendentné a descendentné. Ascendentné sledy sú tvorené dvomi a viacerými slabikami s iktom na poslednej z nich. Môže k nim byť pripojená príklonka, prípadne sled atónických slabík. Descendentné sledy sú taktiež tvorené dvomi a viacerými slabikami, iktus sa v tomto prípade nachádza na prvej z nich. Descendentnému sledu môže predchádzať predklonka. Jednoiktové sú aj nepárne slabiky nesúce rytmický prízvuk.³⁴

Rytmický priebeh dvojiktových segmentov je najčastejšie tvorený akronymickým sledom. Pomerne časté je aj zoradenie dvoch ascendentných, prípadne dvoch descendentných sledov.³⁵

Iktové slabiky sa v akronymickom rytmickom slede nachádzajú na jeho začiatku a konci. Pomenovanie sledu vychádza z pre nás bežného rytmu akronymických skratiek typu ČSD a ČSFR.³⁶ Trojslabičné akronymické sledy sú najčastejšie tvorené kombináciou dvojslabičného descendentného sledu a nepárnej iktovej slabiky.

³⁰ Vždy bez tónu.

³¹ Viď kapitola 1.4 Rytmické členenie a rytmické sledy.

³² Švarný a Uher 2014: 11, 12.

³³ Švarný 1998: 24.

³⁴ Švarný 1998: 24.

³⁵ Švarný a Uher 2014: 17, 18.

³⁶ Ibid.: 12.

Kombinácia nepárnej iktovej slabiky a dvojslabičného ascendentného sledu je menej častá. Štvorslabičné akronymické sledy bývajú zložené z bezprostredného spojenia descendentného a ascendentného sledu. Viacslabičné sledy tohto typu sú zriedkavé.³⁷

Pri segmentoch s tromi iktovými slabikami sa tiež najčastejšie stretávame s akronymickým rytmickým priebehom. V tomto prípade sa medzi iktovou slabikou na začiatku a na konci segmentu nachádza ďalšia iktová slabika alebo sled s iktovou slabikou.³⁸

³⁷ Švarný a Uher 2014: 17, 18.

³⁸ Ibid.: 18.

2 Korpus

V tejto kapitole je bližšie vysvetlený proces tvorby výslednej podoby korpusu. Ďalej nasleduje samotný korpus doplnený o prepis do zjednodušenej formy čínskych znakov.

2.1 Metodológia

Základom práce je korpus nahrávok päťdesiatjeden krátkych textov z kapitol tridsaťjeden a tridsaťdva pripravovanej *Čínskej čítanky*. Nahrávky boli realizované rodenou hovoriacou čínskeho jazykového štandardu, pani Li Ruixia 李瑞霞.

V prvom kroku boli pomocou medzinárodne uznávanej transkripčnej abecedy pīnyīn nahrávky transkribované do digitalizovanej podoby s vynechaním tónových značiek. Následne bola táto podoba korpusu pod dohľadom vedúceho práce doplnená o prozodické značenie zavedené O. Švarným.³⁹

Na nasledujúcich stranách sa nachádza výsledná podoba korpusu, ku ktorej sme dospeli po opakovanom vypočutí nahrávok. Jednotlivé texty sú doplnené o prepis v zjednodušených čínskych znakoch. Korpus je rozdelený tak, aby sa na jednej strane nachádzal text v znakoch spolu s celým, s ním korešpondujúcim transkribovaným textom nahrávky.

Informantka sa iba veľmi zriedkavo odklonila od pôvodného textu. Prípadné odchýlky sú uvedené v poznámkach pod čiarou. Keďže hovoriaca pochádza z Pekingu, kde je erizácia prirodzenou súčasťou hovoreného prejavu, v korpuse sa nenachádzajú poznámky týkajúce sa tohto javu. Na dvoch miestach (lekcia tridsaťjeden, cvičenie štyri a deväť) sa informantka zastavila a vrátila sa na začiatok cvičenia. Tieto časti neboli zaradené do analýzy korpusu.

³⁹ Vid' kapitola 1.3 Prominencia slabík.

2.2 Výsledná podoba korpusu

第三十一课

一、他从小时候离开了家，差不多五十多年后才回来。他说的话虽然还是本地话，可是他的头发已经白了。人们不知道他是谁，就问他：“你这个客人是从什么地方来的？”

二、中国人在“七七”的时候有一个口号是：“有钱出钱，有力出力”。这个口号的意思是说大家为了国家，有钱的就应该拿出来钱，有人力的就应该拿出来人力。

三、张先生是个买卖人，他的生意是进出口，他喜欢看《进出口手册》，他说这本小册子很有用。他还说进出口生意里最好的是出口，因为出口生意容易拿到钱。只要是把出口的东西搬上了船，就可以拿到钱了。进口生意就不容易了。东西进口以后，还得想办法把东西卖出，然后才能拿到钱。

di-sānshíyī-ke

yī: ta¹-cong-xiǎo-d-shi²hou líkaile-jiā. cha⁴buduō, wǔshi-duō-nián-hòu cai-hui²lai. ta-shuo¹-d-huà sui¹ran-hái-shi-běndihua⁴, ke³shi-tā-d-tóufa yǐjing-bai²-le. ren²men bù-zhidào ta¹-shi-shéi, jiù-wen-tā: ni-zhèi-ge-kèren shi⁴-cong-shénme-dìfang-lai²-d?

èr: zhōngguorén zai-qīqī-d-shi²hou you-yi²-ge-kǒuhào-r-shi: you-qián chū-qián, you-lì chu-lì. zhei⁴-ge kǒuhào-r-d-yìsi shi-shuō dàjiā wei⁴le-guójiā, you-qián-d, jiu-yīnggāi náchulai-qian², you-rénlì-d jiu-yīnggāi náchulai rénlì.

sān: zhāng-xiānsheng shi⁴-ge-mǎimairén. ta¹-d-shēngyì shi-jìnchūkǒu. ta-xi³huan-kàn jīnchūkou-shǒucè. ta-shuō, zhei⁴-ben-xiǎo-cèz hen³-you-yòng. ta¹-hai-shuō, jīnchūkǒu shēngyìlǐ zuì-hǎo-d shi-chūkǒu. jīnkou-shēngyì jiu⁴-bu-róngyì-le. dōngxi jīnkou-yǐhòu, hai-dei³ xiang-bànfā ba-dōngxi mǎichū, ránhòu cai²-neng-na²dao-qián.

四、万先生在上课的时候从来不点名，也不看点名册。他说，点名要花时间，不如把点名的时间用在教书上。学生们都说万先生这个说法很对。⁴⁰

五、今天早上我到学校晚了，老师点名的时候我还没来呢。我把来晚了的原因说一说吧，我是开车来的，走在半路上，车出毛病了，不走了。没办法。我只好走路到学校了。

sì: wàn-xian₁sheng zai-shàngkè-d-shi²hou cong²lai-bu-diǎnmíng, yě-bu-kàn diǎnmíngcè. ta-shuō, diǎnmíngr yao⁴-yong-shíjiān, bu-ru² ba-diǎnmíng-r-d shíjiān [yong zai jiaoshu]

sì: wàn-xiānsheng zai-shàngkè-d-shi²hou cong²lai-bu-diǎnmíng-r, yě-bu-kan⁴ diǎnmíngcè. ta-shuō, diǎnmíngr yao⁴-yong-shíjiān, bu-ru² ba-diǎnmíng-r-d-shíjiān yong⁴-zai-jiàoshūshang. xuéshengmen dōu-shuō, wàn-xian₁sheng zhei⁴-ge-shuōfa hěn-duì.

wǔ: jīntian-zǎoshang wo³-dao-xuéxiào wǎnle. lǎoshī diǎnmíng-r-d-shi²hou, wo-hái-méi-lái-ne. wo³-ba lái wǎnle-d-yuányīn shuō-yi-shuo¹-ba: wǒ-shi kāi-chē-lai-d. zou³-zai bàn-lùshang, chē chu-máobìng-le, bu-zǒu-le. méi-bànfā, wo-zhi³hao-zǒulù dao-xuéxiào-le.

⁴⁰ Pri čítaní sa informantka zastavila a cvičenie začala čítať odznovu. Časť v hranatej zátvorke nie je zahrnutá do analýzy.

六、前天考英语的时候马大方有一个字想不出来。他回头问后边的人，在这个时候田校长进门来了。田校长或许看出马大方要问别人，他就在离马大方不远的地方坐下了。这回马大方没办法再回头了，只好用心再想。想了一会，他把以前想不出来的字也想出来了。

七、在学校地里边发现了一把刀，张老师要把那把刀拿走给考古学家看看。我说应当先给校长看一下，张老师说先给考古学家看了，回来再说。有人说，说不定张老师很喜欢这把刀。过了一会张老师回来了，他说已经请考古学家看过了，这可能是一把古刀，可是是什么朝代的连考古学家也说不出来。

liù: qiántiān kao-yīngyu-d-shi²hou, mǎ-dàfāng you³-yi-ge-zì xiǎngbuchulai². ta-huítóu wen-hòubian-d-ren². zai-zhèi-ge-shi²hou tián-xiaozhang³ jìnmén-laile. tián-xiaozhang³ huo⁴xu-kanchū mǎ-dàfāng yao-wèn-bieren. ta¹-jiu-zai li-mǎ-dàfāng bu-yuǎn-d-di⁴fang zuòxiāle. zhèi-hui mǎ-dàfāng mei-bànfā zài-huítou-le, zhi³hao yòng-xin-zài-xiǎng. xiǎng-yi-huir³, ta¹-ba-yīqián xiǎngbuchulai-d-zì ye-xiǎngchulaile.

qī: zai-xuéxiào dì-lǐbian fāxiānle yi⁴-ba-dāo. zhāng-lǎoshī yao⁴-ba₃ na⁴-ba-dāo nǎzou₃ gei-kǎoguxuéjiā kàn-kan. wo-shuō, yīngdang¹-xian-gei₃-xiàozhang kàn-yi-xia⁴. zhāng-laoshi-shuō, xiān-gei kǎoguxuéjiā kànle, huílai-zai-shuō. you³-ren-shuō, shuo¹budìng zhāng-laoshī hěn-xǐhuan zhe⁴-ba-dāo. guòle-yi-huir³, zhāng-laoshī hui²laile. tā-shuō: yǐjīng qīng-kǎoguxuéjiā kàngole, zhe-kěnéng shi-yi⁴-ba-gǔ-dāo. ke³shi shi-shénme-cháodài-d, lian-kǎoguxuéjiā yě-shuo₁buchulai.

八、边先生、毛先生两个人谈天。边先生问毛先生家里所有的事谁拿主意？毛先生说：“说实在的，都是我内人拿主意。”边先生说：“你太没本事了，为什么叫太太拿主意呢？”毛先生说：“你说我没本事，请问你呢？”边先生说：“我家的大事必须我拿主意，如果是小事，才是我内人拿主意。”毛先生说：“可是我再请问你，你家大事多呢还是小事多呢？”边先生说：“我家从来就没有过大事。”

bā: biān-xian₁sheng máo-xian₁sheng liǎng-ge-ren²
tántiān. biān-xiansheng-shuō, máo-xian₁sheng jiāli
suo³you-d-shìr shéi-na-zhuyi⁴? máo-xiansheng-shuō: shuo¹-
shizài-d, dou¹-shi-wo-**nèi**ren na-zhǔyì. biān-xiansheng-
shuo¹: ni-**tài** méi-benshì-le, wèi-shenme jiao-**tàitai** na-
zhǔyì-ne? máo-xiansheng-shuō: ni-shuō wo³-mei-běnsìr,
qǐng-wèn nǐ-ne? biān-xiansheng-shuō: wo³-jia-d-**dà**-shìr
bi⁴xu-wǒ na-zhǔyì. ru²guo shi-xiǎo-shìr, cai²-shi-wo-**nèi**ren
na-zhǔyì. máo-xiansheng-shuō: ke³shi wo-**zài** qing³-wen-nǐ,
ni-jiā **dà**-shìr-duō-ne, hai²shi-**xiǎo**-shìr-duō-ne? biān-
xiansheng-shuō: wo-jiā cong²lai jiu-**méi**-yougo-dà-shìr.

九、今天我们学校的校车在路上出事了。出事的原因，有人说是开车的回头跟人谈话没看见车前边有人过路；有人说是过路的人不小心，连校车都没看见。也有人说车有毛病。大家说了半天，也不知道谁说得对。⁴¹

十、万先生在上个月回国了，他是坐飞机回来的。他下了飞机就说：“我出国三年了，今天回到祖国，我很欢喜。我在外国的时候，有人给我出主意，叫我长居外国。我说我在外国的目的是研究科学，学点本事，最多三年，一定回国。现在我真的在三年以内回来了，我话说出来一定做到。”

jiǔ: jīntiān, wó³men-xuéxiào-d xiǎo-chē zai-lùshang chū-shìr-le. chū-shìr-d-yuányīn [you ren shuo shi kai che d huitou gen ren shuo]

jiǔ: jīntiān wó³men-xuéxiào-d xiǎo-chē zai-lùshang chū-shìr-le. chū-shìr-d-yuányīn, yóu³-ren-shuō, shì-kāi-chē-d huí-tóur gen¹-ren-tánhuà. mei-kànjian chē-qian₂bian yóu³-ren-guò-lù. yóu³-ren-shuō, shì-guó⁴-lu-d-rén bu-xiǎoxīn, lian-xiǎochē dou¹-mei-kànjian. yě-you-ren-shuō, chē-you-máobìng. dajiā shuo¹le-ban-tiān, yě³-bu-zhidào shéi-shuo-d-duì.

shí: wàn-xian₁sheng zai-shàng-ge-yue⁴ huí-guó-le, ta¹-shì-zuò fēijī huí²lai-d. ta-xiàle-fēijī jiu-shuō: wǒ-chu-guo sān-nian-le. jīntiān huí²dao-zǔguó, wó³-hen-huānxi. wó³-zai-wàiguo-d-shì²hou, yóu³-ren-gei-wó³ chu-zhǔyì, jiao-wó³ cháng-ju-wàiguo. wó-shuō, wó³-zai-wàiguo-d-mùdi shì-yánjiu-kēxue, xue²-dianr-běnsìr. zuì⁴-duo-sān-nian yí²dìng-hui-guo². xiànzài wó-zhēn-d zai-sān-nian-yǐnèi huí²laile. wǒ-huà shuo¹chulai yí²dìng zuo⁴dao.

⁴¹ Vid' poznámka 40.

十一、张文喜是张先生的⁴²儿子，很有思想，喜欢科学，现在在高中三念书。他念了六年中学，每年第一都是他，他想以后他上大学他一定要学科学。可是因为张先生是个买卖人，他想他原来只念过两年书，他也很有本事，不必用很多钱上大学，所以不想叫他儿子上大学。张文喜把这事告诉我了，我就跟张先生说：“这个时代应当叫儿子上大学。还有，你的儿子书念得很好，他又喜欢科学，应该叫他学科学。如果研究原子能什么的，对国家人民都有用。”我说了半天，后来张先生没话说了，只好说：“叫他念，叫他念。”

shíyī: zhāng-wénxǐ shì-zhāng-xiānshēng érzǐ. hén³-yǒu-sīxiǎng, xī³huān-kēxué. xiànzài zài-gāo-sān niàn-shū. tā-nián⁴le-liù-nián zhōngxué, méi-nián-dì-yī dōu¹-shì-tā. tā-xiāng³-yìhòu tā¹-shàng-dàxué, tā-yí⁴dìng yào⁴-xué-kēxué. kě³shì-yīn¹wei zhāng-xiānshēng shì⁴-ge-mǎimǎiren, tā-xiǎng, tā-yuánlái zhì-nián⁴gō liǎng-nián-shū, tā-yě⁴-hén-yǒu-běnshì. búbì yòng⁴-hén-duō-qián shàng-dàxué, suǒ³yì-bu-xiǎng jiāo⁴-tā-érzǐ shàng-dàxué. zhāng-wénxǐ bā-zhè-shì gāo⁴su-wo-le. wǒ³-jiù-gen¹ zhāng-xiānshēng-shuō: zhèi-ge-shí⁴dài, yīngdāng jiāo-érzǐ shàng-dàxué, hái²yǒu nǐ³-d-érzǐ shū-nián-d-hén-hào³, tā¹-yǒu-xǐhuān kēxué. yīnggāi jiāo⁴-tā xué-kēxué. rú³guo-yánjiū yuánze-néng shēn²me-d, duì-guójiā rénmin dōu-yǒu-yòng. wǒ-shuōle-bàn-tiān, hòulái zhāng-xiānshēng mei-huà⁴-shuō-le. zhì³hào-shuō: jiāo⁴-tā-niàn, jiāo⁴-tā-niàn.

⁴² Informantka vynechala znak de 的.

十二、高先生家在城里边，毛先生家在城外边。高先生常出城看毛先生，毛先生也常进城。有一天高先生出城去看毛先生。毛先生没在家，出门了。毛太太告诉高先生，毛先生出门已经有半个月了，原因是过去这几个月，毛先生在家里没事，所以他出外去找点出路。高先生问毛太太什么时候毛先生才回来，毛太太说毛先生说了，两个月以后才回家。

十三、老师叫学生念课文，学生念了一半说：“往下的我不会念了。”老师说：“你已经念的一半也都念得不对。往⁴³后你一定要用心念。”

shí'èr: gāo-xian₁sheng-jiā zai-chéng-libianr. máo-xiansheng-jiā zai-chéng-wàibianr. gāo-xiansheng cháng-chū-chéng kan-máo-xiansheng. máo-xian₁sheng yě-chang-jìn-chéng. you³-yi-tiān, gāo-xiansheng chū-chéng qu⁴-kan-máo-xiansheng. máo-xiansheng méi-zai-jiā, chūménr-le. máo-tàitai gao⁴su gāo-xiansheng: máo-xiansheng chūménr, yi³jing you-bàn-ge-yuè-le. yuányīn shi-guòqu zhèi-ji-ge-yuè, máo-xiansheng zai-jiāli méi-shìr, suo³yi tā chūwài qu-zhao³-dianr-chūlu. gāo-xiansheng-wen⁴ máo-taitai shénme-shi²hou máo-xiansheng cai-huǐlai. máo-taitai-shuō, máo-xiansheng-shuōle, liǎng-ge-yuè-yǐhòu cai-huǐ-jiā.

shísān: lǎoshī jiao-xuésheng nian-kèwénr. xuésheng niànle yi-bàn-r-shuō: wǎng-xià-d wǒ-bu-hui-niàn-le. lǎoshī-shuō: ni-yǐjing niàn-d-yí-bàn-r ye³-dou-niàn-d-bu-duì. yǐhòu ni-yídìng-yao-yongxīn-nian₄.

⁴³ Informantka zamenila znak wǎng 往 za znak yǐ 以.

十四、前天高如山说的话太不客气了，他的想法也不对，所以我有点生气。今天高如山到我家来说是来拿书，我看他来的用意不是来拿书，是来看我还生气不生气了。

十五、我知道马先生是客家人，一定喜欢吃客家饭。我对马先生说：“明天我请客，请你吃客家饭馆。”马先生说：“明天客人还有谁？”我说：“你是主客，还有两三个人，你一定得来。”

十六、前天我生病了，我的姐姐请大夫来给我看病，大夫说这个病三天以内就可以好。

shísì: qiántiān gāo-rúshān shuo¹-d-huà **tài**-bu-kèqi-le,
tā¹-d-xiǎngfā₃ yě-bu-duì. suo³yi wo³-you-dianr-shēngqì.
jīntiān gāo-rúshān dao-wǒ-jiā lai-shuō shi-lai²-ná-shū.
wǒ-kan tā-lai-d-yòngyì **bù**-shi-lai-ná-shū, shi⁴-lai-kàn
wo³-hai-shēngqì-bu-sheng¹qì-le.

shíwǔ: wo-zhīdao mǎ-xiān₁sheng shi-kèjiaren. yídìng
xǐhuān chī-kèjiā-fàn. wo³-dui-mǎ-xiānsheng-shuō: míngtiān
wo³-qǐng-kè, qǐng-ni-chī **kè**jiā-fànguānr₃. mǎ-xiānsheng-
shuō: míngtiān-kèren hai²-you-shéi? wo-shuō: ni³-shi-zhǔkè,
hái-you liǎng-sān-ge-ren². ni-yídìng-dei-lai².

shíliù: qiántiān wo³-sheng-bìng-le. wo³-d-jiějie qǐng-
dàifu lai²-gei-wǒ-kan-bìng. dàifu-shuō zhei⁴-ge-bìng sān-
tian-yǐnèi jiu-ke³yi-hǎo.

十七、有一次我在餐车上吃午饭，有一个人过来问我：“贵姓？是不是在
大学念书？到过大华报馆没有？”我不知道这个人是什么用意，我说：“我姓
白……”他又往下说：“是的，你是白文生先生。上个月我在大华报馆看见过
你，你是定报纸去了，我们说过，所以我知道你在大学念书。”

十八、张先生是个有国家思想的学者，他写了一本书，从五四写到七七，
中间也写了九一八。他写的这本书名字叫《近五十年的中国跟日本》，不到三
个月张先生就把这本书给写出来了。

shiqī: you³-yi-cì wo³-zai-cānchēshang chi-wǔfàn. you³-
yi-ge-rén guo⁴lai wèn-wo: guì-xìng, shi⁴-bu-shi zai-dàxue
niàn-shū? dàogo-dà-huá-bàoguǎn meiyou³? wo³-bu-zhīdào
zhei⁴-ge-rén shi-shen²me-yòngyi. wo-shuō: wǒ xing-bái. ta-
yòu wang³-xia-shuō: shì-d. ni³-shi bái-wen**shēng** xiānsheng.
shàng-ge-yuè, wo³-zai dahuá-baoguǎn kànjiāngō-ni³, ni³-shi-
ding bàozhi-qule. wo³men-shuōgo, suo³yi wo-zhīdao ni³-zai-
dàxue niàn-shū.

shibā: zhāng-xian₁sheng shi⁴-ge-yǒu guójiā-sìxiāng-d-
xuézhě. ta-xiěle-yi⁴-benr-shū. cong-wǔsì xie³dao-qīqī.
zhōngjiān ye-xie³le jiǔyībā. ta¹-xie-d-zhei⁴-ben-shū
míngzi-jiao⁴ jìn wǔshí-nián²-d zhōngguo gen-rìben. bu-dào
sān-ge-yue⁴, zhāng-xiansheng jiu⁴-ba-zhei⁴-benr-shū gei-
xiěchulaile.

十九、东方书店的店员来看我，他说：“我们店主明天晚上在中捷饭店请你吃晚饭。还有别的客人，你是主客，我先来问你有工夫没有。”我说：“你们的店主请我吃饭我很想去，大家可以谈谈心。但是明天晚上我有事，没办法到中捷饭店去，请你回去对你们店主说。”店员说：“请你别客气，你说一个日子好不好？”

二十、有两个外国学生在中国念书，都欢喜吃中国饭，他们每天吃中国饭馆或者在张先生的家里吃家常饭。他们说在张家吃晚饭最有意思，不但饭好吃，在开饭以前还可以说说汉语。

shíjiǔ: dōngfāng shūdiàn-d diànyuán lai-kàn-wo. ta-shuō: wo³men-diànzhǔ míngtiān-wǎnshang zai-zhōngjié fàndiàn qǐng³-ni-chī-wǎnfàn. hai²-you bié-d kèren. ni³-shì zhǔkè.wo-xiān-lai-wèn-ni you-gōngfu-meiyou³. wo-shuō: ni³men-d-diànzhǔ qǐng-wǒ-chī-fàn wo-hen³-xiang-qù. dàjiā ke³yi tan²-tan-xīn. dan⁴shì míngtiān-wǎnshang wo³-you-shìr, mei-bànfǎ dao-zhōngjié-fàndiàn-qu. qǐng³-ni-huíqu dui-ni³men diànzhǔ-shuō. diànyuan-shuō: qǐng-ni³ bié-kèqi, ni-shuō-yi-ge-rìz hao³-bu-hao?

èrshí: you-liǎng-ge wàiguo-xuéshēng zai-zhōngguo niànshū, dou-xǐhuan-chī zhōngguo-fàn. ta¹men-měi-tian-chī zhōngguo-fànguǎnr, huó⁴zhe zai-zhāng-xian₁sheng-d-jiāli chī-jiāchang-fan⁴. ta¹men-shuō, zai-zhāng-jiā chī-chī-wǎnfàn zuì-you-yìsi. bu-dan⁴ fàn-haochī, zai-kāi-fan-yǐqián hai-ke³yi shuo¹-shuo-hànyǔ.

二十一、我跟我姐姐天天在家里看书。今天我对我姐姐说：“我们每天在家里看书太没意思了，明天上半天或是下半年我们到湖边去走走好不好？”姐姐说：“明天天气好不好谁知道呢？要是天气好，我们可以到湖边去走走。”

二十二、老师问学生谁能说出“代”字的用法。有一个学生说这是“朝代”的“代”，也是“时代”的“代”，另一个学生说“古代”的“代”、“近代”的“代”也是这个“代”字。

二十三、我跟毛先生前天晚饭的时候一块去吃小馆，那个小馆我是头一次去。他们的生意很好，我们在那里有一个钟头没有地方坐。

èrshiyī: wo³-gen-wo-jiějie tiān-tian-zai-jiā kàn-shū.
jīntiān wo³-dui-wo-jiějie-shuō: wo³men měi-tiān zai-jiāli-
kàn-shū tài-mei-yi⁴si-le. míngtiān shàngbantiān, huó⁴shi
xiàbantiān, wo³men-dao-húbiānr qu-zǒu-zou hao³-bu-hao?
jiějie-shuō: míngtiān-tiānqi hao³-bu-hao shéi-zhīdào-ne?
yao⁴shi tiānqi-hǎo, wo³men-kěyi dao-húbiān qu-zǒu-zou.

èrshi'èr: lǎoshī wen-xuéshēng, shéi-neng-shuōchū dài-
zi-d-yòngfa. you-yi²-ge xuéshēng-shuō, zhe⁴-shi cháo-dài-d-
dài, ye³-shi shídai-d-dai⁴. lìng-yi-ge-xuéshēng-shuō,
gǔdài-d-dai, jīndai-d-dài, yě-shi zhei⁴-ge-dài-zi.

èrshisān: wo³-gen-máo-xian₁sheng qiántiān wǎnfan-d-
shi²hou yíkuàir qu⁴-chi-xiǎoguǎnr. nei⁴-ge-xiǎoguanr wo³-
shi-tóu-yi-ci-qu⁴. ta¹men-d-shēngyì hen-hǎo, wǒmen zai-
nàli, you³-yi-ge-zhōngtóu mei²-you-dìfang-zuò.

二十四、我前两天生病，不想吃东西，一点力气也没有。今天张先生来看我，问我哪个大夫给我看病。我说我不想看大夫。张先生说：“你为什么有病不看大夫呢？”我说：“我最不喜欢的就是看大夫。”

二十五、我小时候没上学以前很喜欢看书上的画，所以常常拿别人的书。有一次我姐姐学校要考试语文了，我把我姐姐的语文书给拿走了。我姐姐还以为她的语文书在学校呢。时候已经很晚了，她到学校去拿，可是那本书不在学校里。她回来以后看见书在我手里，她很生气。

二十六、今天早上路大有跑到我这里来，因为跑得太快了，到了这里已经一点力气也没有了。我告诉他，以后走路不要跑，要走得慢一点。我每天到学校去，虽然晚了我也走得很慢。

èrshisì: wó³ qian-liǎng-tian shēng-bìng. bu-xiang³-chi-dōngxi, yi⁴-dianr-lìqi ye³-mei-you. jīntiān zhāng-xian₁sheng lai-kàn-wo, wen-wó³ nǐ-ge-dàifu gei-wó³ kàn-bìng. wó-shuō: wó³-bu-xiǎng qu⁴-kan-dàifu. zhāng-xiansheng-shuō: nǐ-wèi-shenme-yǒu-bìng bu-kan⁴-dàifu-ne? wó-shuō: wó-**zuì**-bu-xǐhuan-d jiu⁴-shì-kàn dàifu.

èrshiwǔ: wó-xiǎo-shihou méi-shangxue-yǐqián hen-xǐhuan-kan⁴ shūshang-d-huàr, suo³yi chángchang na-biéren-d-shū. you³-yi-cì, wó-jiějie xuéxiào yao-kaó³shì-yǔwen-le. wó³-ba wó-jiějie-d yǔwen-shū gei-názou-le. wó-jiějie hai-yǐwei ta¹-d-yǔwen-shū zai-xuéxiào-ne. shíhou yǐjīng hen-wǎn-le. tā-dao-xuéxiào qu-ná, ke³shì nèi-ben-shū bu²-zai-xuéxiàoli. ta-hui²lai-yìhòu kan⁴jian-shū zai-wǒ-shǒuli₃, ta¹-hen-shēng-qì.

èrshiliù: jīntian-zǎoshang, lù-dàiyǒu pǎodào wó-zhèli-lai². yin¹wei-pǎo-d tài-kuài-le, dao⁴le-zhèli yǐjīng yì-dianr₃-lìqi ye³-mei-you³-le. wó-gàosu-tā, yìhòu zǒulù bu²-yao-pǎo, yao-zou³-d **màn**-yi-dianr³. wó-měi-tiān dao-xuéxiào-qu, sui¹ran-wǎn-le, wó-yě-shì zou³-d-hen-màn.

第三十二课

一、张校长有两个得意学生。这两个人在念书的时候就很有天分，现在都已经工作了。他们一个是作家，书写的很多，都是名作；一个是出版家，出版的书都是现代科学用的书，有的是中文的，有的是外文的。张校长说：“他们两个人一个写书，一个出版，这是我心里最喜欢的事。”

二、田老师教学生作文。田老师说：“作文的方法是要先有了想法，然后把你的想法写出来。在写一个想法的时候，要一直写下去，中间不要又写别的想法。还有，作文不要写错字。”

di-sānshí'èr-ke

yī: zhāng-xiǎozhāng yǒu-liǎng-ge déyì-xuéshēng. zhèi-liǎng-ge-rén² zài-niàn-shū-d-shí²hou jiù-hen³-yǒu-tiānfēn. xiànzài dōu-yǐjīng gōngzuò-le. tā¹mén-yí-ge shì-zuòjiā, shū-xiě-d-hěn-duō, dōu¹-shì-míngzuò. yí-ge shì-chūbānjiā, chūbān-d-shū dōu¹-shì-xiàndài kēxué-yòng⁴-d-shū. yǒu³-d shì-zhōngwén-d, yǒu³-d shì-wàiwén-d. zhāng-xiǎozhāng-shuō: tā¹mén-liǎng-ge-rén yì²-ge-xiě-shū, yì²-ge-chūbān³. zhè⁴-shì-wǒ-xīnlǐ³ zuì-xìhuan-d-shì.

èr: tián-laoshi¹ jiāo-xuéshēng-zuòwénr. tián-laoshi-shuō, zuòwénr-d-fāngfǎ³ shì-yào⁴ xiān-yǒu-le-xiǎngfǎ³, ránhòu bā-nǐ³-d-xiǎngfǎ³ xiěchulai. zài-xiě³ yì²-ge xiǎngfǎ-d-shí²hou, yào-yìzhí xiěxiàqu. zhōngjiān bù²-yào-yòu-xiě³ bié-d-xiǎngfǎ³. hái-yǒu, zuòwénr bù²-yào-xiě-cuòzì.

三、张文海前天到图书馆要看《人民画报》。他不知道《人民画报》在什么地方，他就先去看图书馆目录。在目录上果然有《人民画报》，目录上还写的有中文版、外文版，外文版里边有英文版、日文版、法文版。马文海把英文版的《人民画报》拿出来看。他说这本画报内容很有意思。

四、有一本书，初版有错字，后来再版就没有错字了，所以买这本书的人都要买再版的，不买初版的。田先生前天买这本书，把初版的当作再版的买了一本。回家以后，他才知道是买错了。

五、张学先是个买卖人，他作生意的作法是对客人很客气，东西价钱又不贵，所以他的生意很好。他说他的卖价只是比原价多一点，他所有东西的定价一定比别人的价目低，买东西的人看看价目表就知道了。他真是会作买卖。

sān: zhāng-wénhǎi qiántiān dào-túshūguǎn yào-kan⁴
rénmín-huàbào. tā-bu-zhīdào rénmin-huàbào zai-shen²me-
dìfang. ta¹-jiu-xiān-qu kan-túshūguǎn-mùlù. zai-mùlùshang,
guǒrán you-rénmín-huàbào, mùlùshang hai-xie³-d you-
zhōngwen-ban³, wàiwén-ban³. wàiwénbǎnli³, biān-yǒu
yīngwenban³, rìwenban³, fǎwenban³. mǎ-wénhǎi ba-
yīngwenban³-d rénmin-huàbào náchulai-kàn. ta-shuō zhei-
ben³ huàbào nèirong hen³-you-yìsi.

sì: you³-yi-benr-shū, chūban-you-cuòzì, hòulai-zàiban
jiu-me²-you cuòzì-le. suo³yi mai³-zhei-ben-shū-d-rén dou¹-
yao-mǎi zàiban³-d, bu-mai³ chūban³-d. tián-xian¹sheng
qiántiān mai³-zhei-ben-shū, ba-chūban³-d dang¹zuo-zàiban³-d
mǎile-yi-benr³. hui-jiā-yǐhòu ta¹-cai-zhīdao, shi-mǎicuò-
le.

wǔ: zhāng-xuéxiān shi⁴-ge-mǎimairen². ta¹-zuo-shēngyi-
d-zuòfa³ shi⁴-dui-kèren hěn-kèqi, dōngxi-jiàqian you-bú-
guì. suo³yi ta¹-d-shēngyì hěn-hǎo. ta-shuō ta¹-d-màijia⁴
zhi³shi-bi-yuánjia duō-yi-dianr³. ta¹ suǒyou-dōngxi-d-
dìngjià yídìng bi-biéren-d jia⁴mu-dī. mai-dōngxi-d-ren²
kan⁴le-jiàmubiǎo jiu-zhīdaole. tā-zhēn-shi-hui⁴-zuo-mǎimài.

六、马先生有一本原版的古书，他说是很难得的。有人说是元朝的，有人说是明朝的，还有人说那本书是不是真的古版很难说，说不定是现代人做的。

七、一个出版家对一个作者说：“你的大作我看过了，真好，如果出版，一定有很多人看。我有一个主意，马上出版。”那个作者说：“我想我写的内容太简单，只是写了个大意。如果有时间，我还要写一点，然后再请你出版。”

八、钱先生说：“马小姐做事又快又好，从来不出错，真是一个好员工，以后大事、小事都要请马小姐做。”马小姐说：“我喜欢工作，工作可以学本事。不过事做得太多可能出错，如果出错，我会很不好意思。”

liù: mǎ-xian₁sheng yǒu-yi-benr³ yuánban-d-gǔshū. ta-shuō shi⁴-hen-nándé-d. you³-ren-shuō shi-yuánchao-d, you³-ren-shuō shi-míngchao-d. hai²-you-ren-shuō nei⁴-ben-shū, shi⁴-bu-shi zhēn-d-gǔbǎn hen-nánshuō, shuo¹budìng shi-xiàndairen-zuo⁴-d.

qī: yi²-ge-chūbǎnjiā duì-yi²-ge-zuòzhe-shuō: ni³-d-dàzuò wo-kàngole, zhēn-hǎo. ru²guo-chūbǎn, yídìng you³-hen-duō-ren-kàn. wo³-you-yi²-ge-zhǔyì: mǎshang-chūbǎn. nei⁴-ge-zuòzhe-shuō: wo-xiǎng wo³-xie-d-nèiróng tai-jiǎndān, zhishi⁴ xiěle-ge-dàyì. ru²guo-yǒu-shíjiān, wo-hái-yao xiě-yi-dianr³, ránhòu zai-qǐng-ni chūbǎn.

bā: qián-xian₁sheng-shuō: mǎ-xiao₃jie zuò-shì yòu-kuai-you-hǎo, cong²lai-bu-chūcuò, zhēn-shi-yi²-ge hǎo-yuángōng. yǐhòu, dà-shi xiǎo-shi dōu-yao-qíng³ mǎ-xiao₃jie-zuo⁴. mǎ-xiao₃jie-shuō: wo-xǐhuan gōngzuò. gōngzuò ke³yi-xué-běnsi. buguò shì zuo⁴-d-tai-duō, kěnéng-chūcuò. ru²guo chūcuò, wo-hui⁴ hěn-bu-hao-yìsi.

九、有一个人因为没有钱去作佣人。他的主人对他很好。他的主人说：“当佣人的用力气给我们做工，我们应该对他客气。有人简直把佣人当作牛马，一点也不客气。”

十、学校的事是校长作主，家里的事是家长作主。人民的事呢，是谁作主？人民的事，人民作主。

十一、去年我本来没意思买地。有人告诉我有个好机会，有人要出国，他有两块地有卖，要价不贵。当时我内人看这两块地不贵，她就作主买了。今年地价贵了，我就写了个价目单把这两块地卖了。真想不到卖价比我买的原价多九千块钱。我说：“这是我内人的好主意。”

jiǔ: you³-yi-ge-rén, yin¹wei-méi-you-qián qu⁴-zuo-yòngren. ta¹-d-zhǔren dui⁴-ta-hěnhǎo. ta¹-d-zhǔren-shuō: dāng-yòngren-d yong-lìqi gei-wo³men-zuògōng. wo³men-yīnggai dui⁴-ta-kèqi. you³-ren-jiǎnzhi-ba³ yòngren dāngzuo niúmǎ, yì-diǎnr ye³-bu-kèqi.

shí: xuéxiào-d-shì, shi-xiàozhang zuòzhǔ. jiāli-d-shì, shi-jiāzhang zuòzhǔ. rénmin-d-shì-ne, shi-**shéi**-zuòzhǔ? rénmin-d-shì, **rén**min-zuòzhǔ.

shíyī: qùnián wo-běnlai mei-yìsi-mǎi-dì. you³-ren-gàosu-wo³ you³-ge-hao-jīhui. you³-ren yao-chūguó, ta¹-you liǎng-kuai-dì you-mài. yàojià-bu-guì, dāngshi wo-nèiren kan⁴ zhe-liǎng-kuai-dì bú-guì, ta¹-jiu-zuòzhu-mǎile? jīnnián dìjia-guì-le. wo³-jiu-xiěle-ge jiàmudān ba-zhèi-liǎng-kuai-dì⁴ mǎile. **zhēn**-xiǎngbudào, mǎijià bi-wo³-maid-yuánjià, duō-**jiǔ**-qian-kuài-qián. wo-shuō, zhe⁴-shi-wo-**nèi**ren-d hǎo-zhǔyì.

十二、明天是田校长的生日，学校里的教员要给田校长过生日，今天开单子买过生日用的东西。单子上的东西都买来了，都给了田校长。田校长说：“大家太客气了，为了我生日的小事，大家用了很多钱，我太不好意思了。”

十三、一直往前走，不要想回头！前进一定有大路，回头连小路都没有。

十四、我问姐姐：“你做什么呢？”姐姐说：“我做饭呢。今天张家有喜事，应该去道喜。我们在家吃点简单的饭，吃完就到张家道喜。”我说：“人家有喜事多半请客，请吃饭，我们可以到张家吃饭。”姐姐说：“张家今天不请吃饭，最多有点点心、水果，所以我们必须在家吃饭。”

shí'èr: míngtiān-shì tián-xiao₄zhang-d-shēngri.
xuéxiàoli₃-d jiàoyuán yao⁴-gei-tián-xiao₄zhang guo-shēngri.
jīntiān kai-dānz mai³go-shēngri yong⁴-d-dōngxi.
dānzishang-d-dōngxi dou-mǎilaile, dou¹-geile tián-
xiaozhang. tián-xiaozhang-shuō: dàjiā **tài**-kèqi-le. wei⁴le-
wo-shēngri-d xiǎoshìr dàjiā yong⁴le-hěn-duo-qián, wo-**tài**-
bu-hao-yìsi-le.

shisān: yizhi² wang-qián-zǒu, bu²-yao-xiǎng huítóu.
qiánjìn yídìng-you dàlù, huítóu lian-xiǎolù dou¹-mei-you.

shisì: wo³-wen-jiějie: ni³-zuo-shénme-ne? jiějie-shuō
wo³-zuo-fàn-ne, jīntiān zhāng-jiā you-xǐshì, yinggai¹ qu-
dào-xǐ. wo³men-zai-jiā chi-dianr³-jiǎndān-d-fan⁴, chīwán
jiu⁴-dao-zhāng-jiā dào-xǐ. wo-shuō: rénjiā you-xǐshì
duōban-qǐng-kè, qǐng-chī-fàn. wo³men-ke³yi-dao-**zhāng**-jiā
chi-fan⁴. jiějie-shuō: zhāng-jiā jīntiān bù-qǐng-chī-fàn.
zuì-duō you³-dianr-diǎnxin₁, shuǐguǒ, suo³yi wo³men-bì**xū**
zai-jiā-chī-fàn.

十五、有一个人要上火车，火车就快⁴⁴要开了，他还是走得很慢，有人说：“你应当跑得快一点，不然火车就开了。”他说：“要是这趟火车开了，我就坐下趟火车。”

十六、我研究中国古典文学，要买二十多本中国古书，因为书价太贵了，只好先买六七本。有人告诉我，买中国古书，不一定要买古版的。如果不买古版的，价钱就不贵了。

十七、我因为要知道“五四”、“七七”、“九一八”都是哪一年，所以到书店去买一张《中国大事年表》。书店的店员告诉我，最近出版的书有《原子能简易用法》、《民间文学》、《简体字》，内容都不错。我说，我每本都买一本看看。

shíwǔ: yǒu-yi-ge-ren² yao⁴-shang-huǒchē. huǒchē jiu⁴-yao-kāi-le. tā-hái shì-zou³-d-hen-màn. you³-ren-shuō: ni-yīngdāng pao³-d-kuài-yi-dianr³. bùrán huǒchē-jiu-kāile. ta-shuō: yao⁴shì zhei⁴-tang-huǒchē kāile, wǒ-jiu-zuo⁴-xià-tang-huǒchē.

shiliù: wo-yánjiū zhōngguó gǔdiǎn-wénxué. yao-mai³ èrshi-duo-benr³ zhōngguó-gǔshū. yin¹wei shūjià tài-guì-le, zhi-hao³ xiān-mai³ liù-qī-benr³. you³-ren-gàosu-wo³, mǎi zhōngguó-gǔshū bu⁴-yidìng yao-mai³-gǔbǎn-d. ru²guo bu-mǎi gǔbǎn-d, jiàqián jiu⁴-bu-guì-le.

shíqī: wo-yin¹wei-yào-zhīdao liùsì, qīqī, jiǔyībā dou¹-shì-nǎ-yi-nian², suo³yi dao-shūdiàn qu-mai³-yi-zhāng zhōngguó-dàshì-niánbiǎo. shūdiàn-d-diànyuán gàosu-wo³: zuì-jìn chu¹ban-d-shū, yǒu yuánzi-néng jiànyì-yòngfǎ³, mínjiān-wénxué, jiǎntǐzì, nèiróng dōu-bu-cuò. wǒ-shuō: wo-měi-běn dou-mǎi-yi-benr³ kàn-kan.

⁴⁴ Informantka vynechala znak kuài 快.

十八、方县长最喜欢会客。他说会客可以知道民间很多的事，可以知道别人的意见。有的事当时就可以说定，有的事很快就可以去作，所以他每天用很多时间会客。

十九、白先生要出远门到外国去。他去买车票跟船票的时候，卖售票员告诉他，客船、飞机票价都是三百块钱。他心里想飞机票价不比客船票价贵，如果天气好，不如坐飞机。但是他又想要是飞机有意外呢，不如不坐飞机。他想来想去，最后还是买的车票跟船票。

shíbā: fāng-xiànzhǎng zui-xǐhuan-huìkè. ta-shuō, huìkè ke³yi-zhīdao mínjiān hěn-duo-d-shìr, ke³yi-zhīdao bié²ren-d-yìjian. you³-d-shìr dāngshí jiù-ke³yi-shuōdìng, you³-d-shìr hěn-kuài jiù-ke³yi-qu-zuò, suǒ³yi ta-měi-tiān yong-hěn-duo-shíjiān huìkè.

shíjiǔ: bái-xiān₁sheng yào-chū-yuǎnmén dào-wàiguó-qu. ta¹-qu-mǎi chēpiào gen-chuánpiào-d-shí²hou, shòupiāoyuán gào-sū-tā, kèchuán, fēijīpiào, jià dōu-shì sān-bai-kuài-qián. tā-xīnli-xiǎng, fēijīpiàojià búbǐ kèchuánpiàojià-guì. ru²guo tiānqì-hào³, bu-rú zuo-fēijī. dan⁴shi tā-yòu-xiǎng, yào⁴shi-fēijī you-yìwài-ne, bu-ru² bú-zuò-fēijī. ta-xiǎnglái xiǎngqù, zuì-hòu háishi-mai³-d chēpiào gen-chuánpiào.

二十、我每天坐校车上学。去年我就想买车，今天终于买了。我姐姐说：“你今天称心如意了，可是我要告诉你不能开快车，开快车出事的可能性多。还有，你买车的定金是我给的，你也不用给我了。”我说：“不要客气，买车的定金应该我给。”我姐姐说：“我不是客气，我说的是真话。”

二十一、中国人常说“路是人走出来的”这是说一个人要想有出路必须得往前走，往前走了就一定可以走出来一条路。比如上山，原来山上没有路，可是要是有人走来走去，就走出来路了。

èrshí: wo-měi-tiān zuo-xiǎochē shàngxué. qùnián wo³-
jiu-xiǎng mǎi-chē. jīntiān zhōngyu-mai³le. wo-jiějie-shuō:
ni-jīntiān chenxīn-rúyì-le, ke³shi wo³-yao-gàosu-ni³, **bù**-
neng-kāi kuài-chē. kai-kuài-chē chūshì-d kěnergìng-duo₁.
hai-yǒu, ni-mǎi-chē-d dìngjīn shì-wǒ-gei-d, ni-yě-bu-yong⁴
gei-wǒ-le. wo-shuō: bu²-yao-kèqi, mǎi-chē-d dìngjīn,
yīnggāi wo-gei³. wo-jiějie-shuō: wǒ-bu-shì-kèqi, wo-shuo¹-
d shì-zhēnhuà.

èrshiyī: zhōngguoren cháng-shuō: lù-shì-rén zǒuchulai-
d. zhe⁴-shì-shuō yì²-ge-rén yao-xiang³-you-chūlù, bìxū dei-
wǎng-qian-zou³. wang³-qian-zǒule, jiu-**yí**dìng ke³yi-
zǒuchulai yì⁴-tiao-lù. bì³ru-shàngshān, yuánlai-shānshang
méi-you-lu⁴, ke³shi yao⁴shì-you-rén zǒulai-zǒuqù, jiu-
zǒuchulai-lù-le.

二十二、我们学校从来没有女学生，但是今天出现了两个女学生，她们上课的时候才走进门。有人出主意说应该请那两个女学生吃饭，可是却找不到机会跟她们说。我想出主意来了，把两本书拿去给这两个女学生。她们问我：“这两本书要出钱买吗？”我说：“不用买，这两本书是我的。你们才来，还没有书，可以先用这两本。今天晚上我们几个人请你们俩吃饭去。”那两个女学生说：“你们太客气了，可我们没工夫！”

二十三、近来很多国家的人民时常说出的口号是“我们要民主”，可是这个口号能不能实现就很难说了。

èrshí'èr: wó³men-xuéxiào cong²lai méi-you-nǚxuésheng. dan⁴shi jīntiān chu¹xianle liǎng-ge-nǚxuésheng, ta¹men-shàngkè-d-shí²hou **cái**-zoujin-mén. yǒu-rén chū-zhǔyì-shuō yǐng¹gai-qǐng nei-liǎng-ge-nǚxuésheng chī-fàn, kě³shi què-zhaobudao-jīhui gen-ta¹men-shuō. wo-xiang³chu zhǔyì-laile, ba-liǎng-ben-shū na⁴qu, gěi zhèi-liang-ge nǚxuésheng. ta¹men-wèn-wǒ: zhè-liang-ben-shū yao-chū-qian-mǎi-ma? wo-shuō: bu-yòng-mǎi, zhèi-liang-ben-shū shì-wǒ-d. nǐ³men cái-lái, hai²-mei-you-shū. kěyǐ xiān-yong zhèi-liang-ben³. jīntian-wǎnshang wó³men-jǐ-ge-ren qǐng-nǐmen chī-fàn-qu. nèi-liang-ge nǚxuésheng-shuō: nǐ³men-**tài**-kèqi-le, kě-wǒmen mei-gōngfu.

èrshísān: jìnlái hén³-duo-guójia-d-rénmín shíchang shuōchu-d-kǒuhàor-shì: wó³men-yao-mínzhu³. kě³shi-zhèi-ge-kǒuhàor néng-bu-neng shíxiàn, jiū⁴-hén-nán-shuō-le.

二十四、我教书已经有两年了，我今年八月要出国。在过去的两年里我一直教高一年的学生，他们对我很好，我也很喜欢他们。我想离开这里以后，最少是一年以内不能回国，我一定会很想念他们，所以我买了一本小册子，今天上课点名以后我请他们每一个学生把名字写在册子上。以后我虽然在外国看不见他们，但可以在名册上看见他们写的名字。

二十五、我是做进出口生意的，每天都得开车到很多地方买卖东西。我的车最近常出毛病，有一次在路上又出了毛病，毛病在哪儿我却看不出来。没办法。我只好走路了。

èrshisì: wo-jīāoshū yǐjīng you-liǎng-nian-le. wo-jīnnian bā-yue yao-chū-guó, zai-guòqu-d liǎng-nianli₃, wo-yìzhí jiao¹-gao-yī-d-xuésheng. ta¹men dui-wǒ hěn-hǎo, wo-yě-hen-xǐhuan-ta¹men. wo-xiǎng li²kai-zhèli-yǐhòu, zuì-shǎo shi-yì⁴-nian-yǐnèi bu⁴-neng-huí-guó. wo-yídìng huì-hen³-xiǎngniàn-tamen. suo³yi wo-mǎile yì⁴-ben-xiǎo-cèz. jīntiān shàngkè diǎnmíng-yǐhòu, wo³-qīng-ta¹men měi-yì-ge-xuéshēng ba-míngzi xie³-zai-cèzishang. yǐhòu, wo-suí¹ran zai-guówài kan⁴bujiàn-tamen, dan-ke³yi zai-diǎnmíngcèshang kànjiàn ta¹men-xie³-d-míngzi.

èrshiwǔ: wo³-shi zuo-jìnchūkǒu shengyì⁴-d. měi-tiān dou¹-dei-kāi-chē dao-hěn-duo-di⁴fang mǎimai-dong¹xi. wo³-d-chē zuì-jìn cháng-chū-máobìng. yǒu-yì-ci⁴, zai-lùshang yòu-chule máobìng. máobìng-zai-nǎr, wo³-que-kànbuchūlái. mei-bànfā₃, wo-zhǐ-hao zǒu-lù-le.

3 Analýza korpusu

Výslednú digitalizovanú podobu korpusu sme podrobili analýze, ktorú uvádzame v nasledujúcich troch kapitolách. Kapitola 4.1 popisuje lineárne členenie vzorky. V kapitole 4.2 sa venujeme analýze segmentov a v kapitole 4.3 uvádzame analýzu kól. Všetky príklady v analýze sú doplnené o číselný kód, podľa ktorého je ich možné dohľadať v korpuse. Čísla v kóde sú radené v tomto poradí: číslo kapitoly (31 alebo 32), číslo textu v rámci kapitoly, poradie vety v danom texte, poradie kóla vo vete a poradie segmentu v kóle ⁴⁵. Napríklad, segment s číselným kódom (31_1_2_3_4) sa nachádza v druhej vete prvého textu kapitoly 31 a je v poradí štvrtým segmentom tretieho kóla. Korpus obsahuje aj dve očíslovanie kapitol. Tie nie sú súčasťou žiadneho z textov, takže sú radené pod číselným kódom (31_0_1_1) a (32_0_1_1).

3.1 Lineárne členenie korpusu

Analyzovaná vzorka sa skladá z 407 viet, ktoré sa podľa prozodickej realizácie delia na 627 kól a 1 315 segmentov. Jedna veta sa v priemere skladá z 1,5 kóla a 3,2 segmentu. Vzorka obsahuje celkový počet 4 382 slabík. To znamená, že jedna veta je v priemere tvorená 10,8 slabikami. Najkratšie vety majú jednu slabiku, vo všetkých prípadoch ide o základné číslovky označujúce číslo cvičenia. Najdlhšie súvetie sa skladá z 37 slabík.

Tabuľka č. 1 uvádza údaje o absolútnej a relatívnej početnosti kól podľa ich veľkosti.

veľkosť kóla	AP	RP
1 segment	216	34,5 %
2 segmenty	207	33 %
3 segmenty	146	23,3 %
4 segmenty	45	7,2 %
5 segmentov	11	1,8 %
6 segmentov	2	0.3 %
spolu	627	100 %

Tabuľka č. 1: Lineárne členenie kól

⁴⁵ Uvádza sa len v prípade segmentov.

Jeden kólon je v priemere tvorený 2,1 segmentami⁴⁶ a 7 slabikami.⁴⁷ Najväčšie zastúpenie v korpuse majú kóla tvorené jedným segmentom, hneď za nimi sú kóla tvorené dvoma segmentami. Z analýzy je možné pozorovať, že s narastajúcim počtom segmentov klesá početnosť daného typu kóla. Pomerne produktívne sú aj trojsegmentálne kóla. Percentuálne zastúpenie štvorsegmentálnych kól nedosahuje tak významnú hodnotu. Päťsegmentálne kóla sa v korpuse vyskytujú len zriedkavo a najmenšie zastúpenie majú kóla tvorené šiestimi segmentami.

Ako bolo uvedené vyššie, naša vzorka sa skladá z 1 315 segmentov. Údaje o ich lineárnom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

veľkosť segmentu	AP	RP
1 slabika	34	2,6 %
2 slabiky	359	27,3 %
3 slabiky	379	28,8 %
4 slabiky	315	24,0 %
5 slabík	155	11,8 %
6 slabík	55	4,2 %
7 slabík	16	1,2 %
8 slabík	2	0,2 %
spolu	1 315	100 %

Tabuľka č. 2: Lineárne členenie segmentov

Jeden segment je v priemere tvorený 3,3 slabikami. Najproduktívnejšími sa ukázali byť segmenty tvorené tromi, dvomi a nakoniec štyrmi slabikami. Dvojciferné číslo v relatívnej početnosti dosiahli aj päťslabičné segmenty. Naopak, najnižšie zastúpenie majú jednoslabičné a šesť- a viacslabičné segmenty. Tie dokopy tvoria iba 8,2 % analyzovaného textu.

⁴⁶ Hodnota sa odchyľuje od pozorovaní O. Švarného (viď kapitola 1.2 Lineárne členenie). Nižšia hodnota v našich meraniach môže byť ovplyvnená faktom, že ide o nahrávku k učebnici a informantkina snaha o zrozumiteľnosť spôsobila pomalšiu kadenciu reči.

⁴⁷ Hodnota súhlasí s pozorovaním O. Švarného (viď kapitola 1.2 Lineárne členenie).

3.2 Analýza segmentov

Nasledujúce kapitoly sú venované podrobnejšej analýze segmentov. Tie boli rozdelené do skupín podľa počtu slabík a následne skúmané z pohľadu rytmického priebehu. Každá podkapitola obsahuje tabuľku s údajmi o relatívnej a absolútnej početnosti jednotlivých rytmických sledov a ich kombinácií, doplnenú o príklady s číselným kódom.⁴⁸ Analýza segmentov je nakoniec zhrnutá v podkapitole 4.2.8, kde uvádzame prehľad celkového zastúpenia rytmických sledov v korpuse.

Podkapitoly s troj- a viacslabičnými segmentami navyše obsahujú grafy zobrazujúce početnosť segmentov s prihliadnutím na počet arzií. Rozdelenie segmentov podľa počtu iktov je zobrazené aj v nasledujúcej tabuľke.

veľkosť segmentu	počet iktov	AP	RP
1 slabika	1	34	2,6 %
2 slabiky	1	359	27,3 %
3 slabiky	1	227	17,3 %
	2	152	11,6 %
4 slabiky	1	47	3,6 %
	2	268	20,4 %
5 slabík	1	5	0,4 %
	2	123	9,4 %
	3	27	2,1 %
6 a viac slabík	2	32	2,4 %
	3	23	1,8 %
7 a 8 slabík	2	3	0,2 %
	3	13	1 %
	4	2	0,2 %
spolu		1 315	100 %

Tabuľka č. 3: Počet iktov v segmentoch

Najproduktívnejšie boli jednoiktové segmenty, ktoré tvoria 51,1 % skúmanej vzorky (AP 672). Ako vysoko produktívne sa ukázali aj dvojiktové segmenty predstavujúce 44 % korpusu (AP 578). V päť- a viacslabičných segmentoch ďalej nájdeme trojiktové segmenty, tie tvoria 4,8 % korpusu (AP 63). Jednoznačne najnižší

⁴⁸ Viď kapitola 3 Analýza korpusu.

výskyt mali štvoriktové segmenty s relatívnou početnosťou necelé dve percentá. Ide o sedemslabičnú kombináciu dvoch descendencií s akronýmiou ⁴⁹ a osemslabičnú kombináciu štyroch descendentných sledov.⁵⁰

3.2.1 Jednoslabičné segmenty

Jednoslabičné segmenty predstavujú 34 z celkového počtu 1 315 segmentov. Väčšina z nich, presne 23, sú základné číslovky uvádzajúce cvičenie. V štyroch prípadoch ide o osobné zámená vyjadrujúce jednoslabičný podmet. Ďalej sa tu nachádzajú štyri slovesá, dve substantíva a jedno adjektívum.

Jednoslabičné segmenty:

/yī/	(31_1_1_1_1)
/chē/	(31_5_6_2_1)
/mǎi/	(32_16_5_2_1)

3.2.2 Dvojslabičné segmenty

Vyplývajúc zo zásad určovania iktovosti slabík,⁵¹ segmenty tvorené dvomi slabikami sú vždy jednoiktové a ich rytmický priebeh je buď ascendentný alebo descendentný. Z celkového počtu 359 dvojslabičných segmentov má 249 segmentov ascendentný priebeh a 110 segmentov má descendentný priebeh. Tieto hodnoty sú spolu s relatívnou početnosťou uvedené v tabuľke č. 4.

rytmický priebeh	AP	RP
ASC	249	69,4 %
DES	110	30,6 %
spolu	359	100 %

Tabuľka č. 4: Rytmickeý priebeh v dvojslabičných segmentoch

1. Ascendentný rytmus

/chū-qián/	(31_2_3_1_2)
/wō-zài/	(31_8_14_1_2)

⁴⁹ Číselný kód (31_1_4_2).

⁵⁰ Číselný kód (31_1_6_2).

⁵¹ Vid' kapitola 1.3 Prominencia slabík; Ascendentné a descendentné sledy vid' kapitola 1.4 Rytmickeý členenie a rytmickeý sledy.

/jiao-wo³/ (31_10_6_3_1)

2. Descendentný rytmus

/jiao⁴-ta/ (31_11_12_1_2)

/wǒ-kan/ (31_14_5_1_1)

/měi-tiān/ (31_21_4_1_2)

3.2.3 Trojslabičné segmenty

Trojslabičné segmenty sa v ukázali ako najproduktívnejší typ segmentu našej vzorky. S relatívnou početnosťou 28,8 % tvoria takmer tretinu analyzovaného textu. Vzhľadom na počet arzií a ich pozíciu v segmente je možné ďalšie rozdelenie podľa typu rytmického priebehu. Toto rozdelenie uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

rytmický priebeh		AP	RP
ASC	ASC	59	15,6 %
	ASCe	23	6,1 %
DES	DES	70	18,5 %
	pDES	75	19,8 %
AKR	AKR	152	40,1 %
spolu		379	100 %

Tabuľka č. 5: Rytmickejší priebeh v trojslabičných segmentoch

Vo vzorke sa nachádzajú segmenty s ascendentným, descendentným a akronymickým priebehom. Najväčšie zastúpenie majú segmenty s akronymickým priebehom – 40,1 %. Z celkového počtu 82 sledov s ascendentným priebehom ide v 59 prípadoch o ascendenciu ako celok a v 23 prípadoch o ascendenciu s príklonkou. Viac vyrovnaný pomer je v segmentoch s descendentným priebehom, kde sa celkový počet 145 segmentov delí na 70 segmentov tvorených descenciou ako celkom a 75 segmentov tvorených descenciou s predklonkou.

1. Ascendentný rytmus

a) Ascendencia ako celok

/jiu-yīnggāi/ (31_2_4_3_1)

/shi-chūkǒu/ (31_3_6_2_4)

/ta-huítóu/ (31_6_3_1_1)

b) Ascendencia s príklonkou

/bu-zǒu-le/	(31_5_6_3_1)
/yídìng-you/	(32_13_3_1_2)
/chūshì-d/	(32_20_7_1_2)

2. Descendentný rytmus

a) Descendencia ako celok

/náchulai/	(31_2_4_4_3)
/zhāng-xiānsheng/	(31_3_2_1_1)
/ta ¹ -jiu-zai/	(31_6_6_1_1)

b) Descendencia s predklonkou

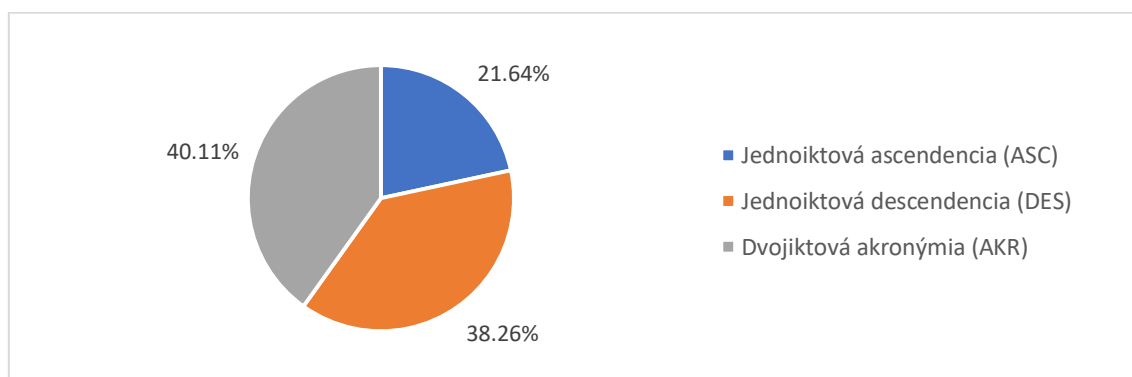
/ba-dōngxi/	(31_3_8_2_3)
/zai-lùshang/	(31_9_2_2_3)
/zai-jiāli/	(31_12_10_2_2)

3. Akronymický rytmus

Akronýmia ako celok

/shēngyìlǐ/	(31_3_6_2_2)
/dou ¹ -shi-tā/	(31_11_5_2_2)
/méi-zai-jiā/	(31_12_7_1_2)

Napriek vysokej relatívnej početnosti segmentov s akronymickým rytmom je z nasledujúceho grafu vidieť, že pokiaľ zoberieme do úvahy výhradne počet iktov, jednoiktové segmenty tvoria tri pätiny celkového počtu trojslabičných segmentov.

Graf č. 1: Porovnanie výskytu rytmických sledov v trojslabičných segmentoch s priradením na ich iktovosť

3.2.4 Štvorslabičné segmenty

Štvorslabičné segmenty sú s relatívnou početnosťou 24 % tretím najproduktívnejším typom segmentu v našej vzorke. V nasledujúcej tabuľke je možné vidieť absolútnu a relatívnu početnosť segmentov podľa ich rytmického priebehu.

rytmický priebeh		AP	RP
ASC	ASCe	16	5,1 %
	ASC+ASC	18	5,7 %
DES	DES	6	1,9 %
	pDES	23	7,3 %
	DES+DES	67	21,3 %
AKR	AKR	137	43,5 %
	pAKR	26	8,3 %
	AKRe	20	6,4 %
ASC+DES		2	0,6 %
spolu		315	100 %

Tabuľka č. 6: Rytmičné priebehy v štvorslabičných segmentoch

Najväčšiu časť, presne 183 z celkového počtu 315, predstavujú segmenty s akronymickým priebehom. Tieto segmenty je možné ďalej rozdeliť na segmenty obsahujúce akronýmiu ako celok (137 segmentov), akronýmiu s predklonkou (26 segmentov) a akronýmiu s príklonkou (20 segmentov). Pomerne vysokú početnosť majú aj segmenty tvorené kombináciou dvoch descendentných sledov (67 segmentov). V rámci descendentného rytmu tu ďalej nachádzame príklady descendencie ako celku a descendencie s príklonkou. Čo sa týka ascendentného rytmu, v štvorslabičných segmentoch nájdeme prípady ascendencie s príklonkou a kombinácie dvoch ascendentných sledov. Vzorka ďalej obsahuje dva štvorslabičné segmenty tvorené kombináciou ascendentného a descendentného sledu.

1. Ascendentný rytmus

a) Ascendencia s príklonkou

/you-rénlì-d/ (31_2_4_4_1)

/ba-diǎnmínggr-d/ (31_4_3_3_2)

/dao-xuéxiào-le/ (31_5_7_2_2)

b) Kombinácia dvoch ascendentných sledov

/yídìng-huì-guó²/ (31_10_8_1_2)

/dahuá-baoguǎn/ (31_17_12_2_2)

/qīng-wǒ-chī-fàn/ (31_19_9_1_2)

2. Descendentný rytmus

a) Descendencia ako celok

/zài-huítou-le/ (31_6_7_1_4)

/gāo⁴su-wo-le/ (31_11_9_1_3)

/zōuchulai-d/ (32_21_3_1_2)

b) Descendencia s predklonkou

/yao-wèn-bieren/ (31_6_5_1_4)

/shì-zhāng-xiānshēng/ (31_11_2_1_2)

/shì-kèjiaren/ (31_15_2_1_3)

c) Kombinácia dvoch descendentných sledov

/zhēi⁴-ge-shuōfa/ (31_4_4_2_2)

/jīntiān-zǎoshāng/ (31_5_2_1_1)

/yòng-xīn-zài-xiǎng/ (31_6_7_2_2)

3. Akronymický rytmus

a) Akronýmia ako celok

/líkaile-jīā/ (31_1_2_1_2)

/wēi⁴le-guójiā/ (31_2_4_1_4)

/jīnkou-shēngyì/ (31_3_7_1_1)

b) Akronýmia s predklonkou

/shì-jìnchūkǒu/ (31_3_3_1_2)

/tā-xi³huan-kàn/ (31_3_4_1_1)

/zài-shàng-ge-yuē⁴/ (31_10_2_1_2)

c) Akronýmia s príklonkou

/yǐjīng-bai²-le/ (31_1_4_2_2)

/shuō-yì-shuō¹-ba/ (31_5_4_1_3)

/shuō¹-shìzài-d/ (31_8_5_1_1)

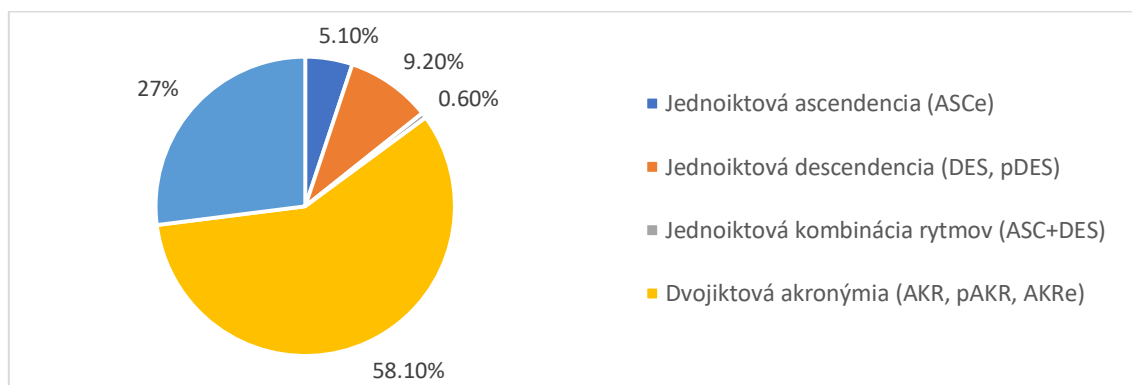
4. Kombinácia dvoch rozdielných rytmov

a) Kombinácia ascencie a descencie

/zài-chéng-wàibianr/ (31_12_3_1_2)

/zài-wǒ-shǒuli₃/ (31_25_8_1_3)

Z nasledujúceho grafu vyplýva, že keď sa zameriame na počet arzií, štvorslabičné segmenty sú až z 85 % tvorené dvojiktovými segmentami. Vo väčšine prípadov ide o určitú formu akronýmie, zvyšná časť je tvorená kombináciou dvoch descendntných, alebo dvoch ascendentných sledov. Jednoiktové segmenty predstavujú 15 % štvorslabičných segmentov.

Graf č. 2: Porovnanie výskytu rytmických priebehov v štvorslabičných segmentoch s prihliadnutím na ich iktovosť

3.2.5 Päťslabičné segmenty

S relatívnou početnosťou 11,8 % sú päťslabičné segmenty štvrtým najproduktívnejším typom segmentu v našej vzorke.

rytmický priebeh		AP	RP
ASC	ASCe	1	0,7 %
	ASC+ASC	3	1,9 %
	ASC+ASCe	3	1,9 %
DES	DES	1	0,7 %
	pDES	2	1,3 %
	DES+DES	34	21,9 %
	pDES+DES	13	8,4 %
AKR	AKR	29	18,7 %
	pAKR	25	16,1 %
	AKRe	12	7,7 %
	pAKRe	7	4,5 %
DES+AKR		19	12,3 %
AKR+ASC		2	1,29 %
iné		4	2,6 %
spolu		155	100 %

Tabuľka č. 7: Rytmické priebehy v päťslabičných segmentoch

Z analýzy vyplýva, že vo väčšine prípadov boli päťslabičné segmenty realizované kombináciou dvoch descendentných rytmických sledov. Ďalej nasleduje akronýmia ako celok a akronýmia s predklonkou. Pomerne častá je aj kombinácia descendencie a akronýmie. Naopak, ako málo produktívne sa ukázali kombinácie ascendentných sledov a jednoiktová descendencia.

1. Ascendentný rytmus

a) Ascendencia s príklonkou

/jiu⁴-hen-nán-shuō-le/ (32_23_4_2_1)

b) Kombinácia dvoch ascendentných sledov

/ni-yidìng-dei-lai²/ (31_15_10_1_1)

/shūdiàn-d-diànyuán/ (32_17_3_1_1)

/yao-xiang³-you-chūlù/ (32_21_4_1_3)

c) Kombinácia ascendentného a ascendentného sledu s príklonkou

/huǒchē-jiu-kāile/ (32_15_7_1_2)

/yao-mai³-gǔbǎn-d/ (32_16_5_2_4)

/chenxīn-rúyì-le/ (32_20_6_1_2)

2. Descendentný rytmus

a) Descendencia ako celok

/yě-shuo₁buchulai/ (31_7_10_2_2)

b) Descendencia s predklonkou

/ye-xiǎngchulaile/ (31_6_8_2_3)

/gei-xiěchulaile/ (31_18_7_2_3)

c) Kombinácia dvoch descendentných sledov

/dou¹-shi-wo-nèiren/ (31_8_5_2_1)

/tā-lai-d-yòngyi/ (31_14_5_1_2)

/shi⁴-ge-mǎimairen/ (32_5_2_1_2)

d) Kombinácia descendencie s predklonkou a descendencie

/zai-zhèi-ge-shi²hou/ (31_6_4_1_1)

/shi-yánjiu-kēxue/ (31_10_7_2_2)

/ta-nian⁴le-liù-nián/ (31_11_5_1_2)

3. Akronymický rytmus

a) Akronýmia ako celok

/cong ² lai-bu-diǎnmíng/	(31_4_2_1_3)
/chū-shir-d-yuányīn/	(31_9_3_1_1)
/wǒ-shuole-bàn-tiān/	(31_11_14_1_1)

b) Akronýmia s predklonkou

/wo-zhī ³ hao-zǒulù/	(31_5_7_2_1)
/wen-hòubian-d-ren ² /	(31_6_3_1_2)
/gei-kǎoguxuéjiā/	(31_7_3_3_5)

c) Akronýmia s príklonkou

/jiu ⁴ -bu-róngyì-le/	(31_3_7_1_2)
/wo ³ men-xuéxiào-d/	(31_9_2_2_1)
/wǒ-bu-hui-niàn-le/	(31_13_4_1_2)

d) Akronýmia s predklonkou a príklonkou

/wo-hái-méi-lái-ne/	(31_5_3_2_1)
/you-bàn-ge-yuè-le/	(31_12_9_2_2)
/yao-chū-qian-mǎi-ma/	(32_22_7_1_3)

4. Kombinácia dvoch rozdielnych sledov

a) Kombinácia descendencie a akronýmie

/jiu ⁴ -ba-zhei ⁴ -benr-shū/	(31_18_7_2_2)
/qing ³ -ni-chī-wǎnfàn/	(31_19_4_1_5)
/ta ¹ -d-yǔwen-shū/	(31_25_5_1_3)

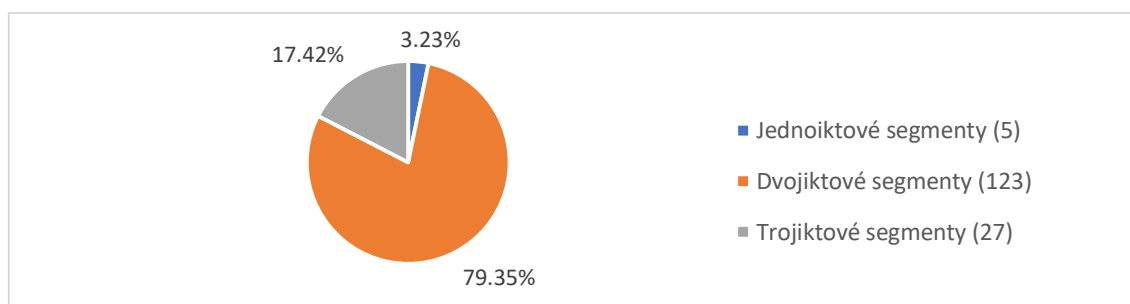
b) Kombinácia akronýmie a ascencie

/wǔshi-duō-nián-hòu/	(31_1_3_2_1)
/liǎng-ge-yuè-yǐhòu/	(31_12_12_3_1)

Nasledujúce štyri prípady majú pre päťslabičné segmenty nezvyčajný rytmický priebeh. Dokopy predstavujú 2,6 % celkového počtu päťslabičných segmentov. Prvý z nich sme vyhodnotili ako kombináciu akronymického sledu s descendentným a druhý ako kombináciu ascendentného sledu s akronymickým. Rytmický priebeh tretieho segmentu tvorí kombinácia ascendentného a descendentného sledu. Štvrtý segment má obdobný priebeh, skladá sa z ascencie s príklonkou nasledovanej descendenciou.

1. /ke ³ yi-xué-běnsi/	(32_8_7_1_2)
2. /ba-zhèi-liǎng-kuai-di ⁴ /	(32_11_7_1_3)
3. /bu-kan ⁴ -dàifu-ne/	(31_24_8_1_2)
4. /kouhàor-d-yìsi/	(31_2_4_1_2)

Graf č. 3 zobrazuje počet segmentov s prihliadnutím na to, koľko arzií obsahujú.

Graf č. 3: Početnosť päťslabičných segmentov podľa iktovosti

Najväčšie zastúpenie majú dvojiktové segmenty. Ide hlavne o segmenty s týmto priebehom: dvojiktový akronymický, dvojiktový akronymický s predklonkou, descendencia plus descendencia a descendencia s predklonkou plus descendencia. Trojiktové segmenty sú zastúpené hlavne kombináciou descendencie a akronymie. Jednoiktových segmentov je päť a obsahujú nasledovné rytmické priebehy: ascendencia s príklonkou, descendencia ako celok, descendencia s predklonkou a kombinácia ascendencie a descendencie.

3.2.6 Šesťslabičné segmenty

V porovnaní s predchádzajúcimi segmentami tvorí tento druh segmentu iba malú časť z celého korpusu (RP 4,2 %). Avšak, ako je možné vyčítať z nasledujúcej tabuľky, stretávame sa tu s vyšším počtom kombinácií rytmických sledov.

rytmický priebeh		AP	RP
ASC	ASC+ASC	3	5,5 %
	ASC+ASCe	1	1,8 %
	ASC+ASC+ASC	1	1,8 %
DES	DES+DES	5	9,1 %
	pDES+DES	7	12,7 %
	DES+DES+DES	4	7,3 %
AKR	AKR	7	12,7 %
	pAKR	4	7,3 %
	AKRe	1	1,8 %
	pAKRe	4	7,3 %
ASC+pDES		4	7,3 %
ASC+ASC+DES		1	1,8 %
DES+AKR		8	14,6 %
pDES+AKR		2	3,6 %
DES+AKRe		1	1,8 %
pAKR+DES		1	1,8 %
AKR+pDES		1	1,8 %
spolu		55	100 %

Tabuľka č. 8: Rytmičné priebehy v šesťslabičných segmentoch

Najvyššiu relatívnu početnosť dosiahla kombinácia descendentného a akronymického sledu (RP 14,6 %). Pomerne produktívne sa ukázali byť aj rôzne typy akronymickej štruktúry⁵² (AP 16) a kombinácie viacerých descendentných sledov (AP 16). Naopak, kombinácia viacerých ascencií sa objavila iba päťkrát. Medzi kombináciami rozdielnych rytmických sledov nájdeme aj pomerne zriedkavú kombináciu dvoch ascencií s descenciou.

1. Ascendentný rytmus

a) Kombinácia viacerých ascencií

/ba-diǎnmíng-r-d-shíjiān/ (31_4_3_3_2)

/lái^{wǎn}le-d-yuányīn/ (31_5_4_1_2)

⁵² AKR/pAKR/AKRe/pAKRe

/chi-dianr³-jiǎndān-d-fan⁴/ (32_14_4_1_2)

b) Kombinácia ascencie a ascencie s príklonkou

/hui-hen³-xiǎngniàn-tamen/ (32_24_6_1_2)

2. Descendentný rytmus

a) Kombinácia viacerých descendentných sledov

/zhe⁴-shi-wo-nèi²ren-d/ (32_14_9_2_1)

/dānzishang-d-dōngxi/ (32_12_5_1_1)

/ke³shi-tā-d-tóufa/ (31_1_4_2_1)

b) Kombinácia descencie s predklonkou a descencie

/kao-yīngyu-d-shi²hou/ (31_6_2_1_2)

/wo-zuì⁴-bu-xǐhuan-d/ (31_24_10_1_1)

/yao-kao³shi-yǔwen-le/ (31_25_3_2_3)

3. Akronymický rytmus

a) Akronýmia ako celok

/xiǎngbuchulai-d-zì/ (31_6_8_2_2)

/tián-xiao⁴zhang-d-shēngrì/ (32_12_2_1_2)

/ye³-dou-niàn-d-bu-duì/ (31_13_6_1_3)

b) Akronýmia s predklonkou

/jiu-méi²-yougo-dà-shìr/ (31_8_16_1_3)

/ta-yě³-hen-you-běnsì/ (31_11_7_4_1)

/ni-wèi-shenme-yǒu-bìng/ (31_24_7_1_1)

c) Akronýmia s príklonkou

/shuōchu-d-kǒuhào-r-shì/ (31_23_2_1_4)

d) Akronýmia s predklonkou a príklonkou

/you-yì²-ge-kǒuhào-r-shì/ (31_2_2_1_3)

/shì-shénme-cháodài-d/ (31_7_10_1_2)

/dao-zhōngjié-fàndiàn-qu/ (31_19_11_2_2)

4. Kombinácia dvoch a viacerých rytmických sledov

a) Ascencia a descencia s predklonkou

/zai-qīqī-d-shì²hou/ (31_2_2_1_2)

/zai-shàngkè-d-shì²hou/ (31_4_2_1_2)

/zai-niàn-shū-d-shì²hou/ (32_1_3_1_2)

b) Dve ascencie a descencia

/yingdang¹-xian-gei³-xiàozhang/ (31_7_4_2_1)

c) Descencia a akronýmia

/wo³-que-kànbuchūlái/ (32_25_6_1_1)

/wo³-shi-tóu-yi-ci-qu⁴/ (31_23_3_1_2)

/li²kai-zhèli-yǐhòu/ (32_24_5_1_1)

d) Descencia s predklonkou a akronýmia

/ta-xiěle-yi⁴-benr-shū/ (31_18_3_1_1)

/dui-yi²-ge-zuòzhe-shuō/ (32_7_2_1_2)

e) Descencia a akronýmia s príklonkou

/hai²shi-xiǎo-shìr-duō-ne/ (31_8_14_3_1)

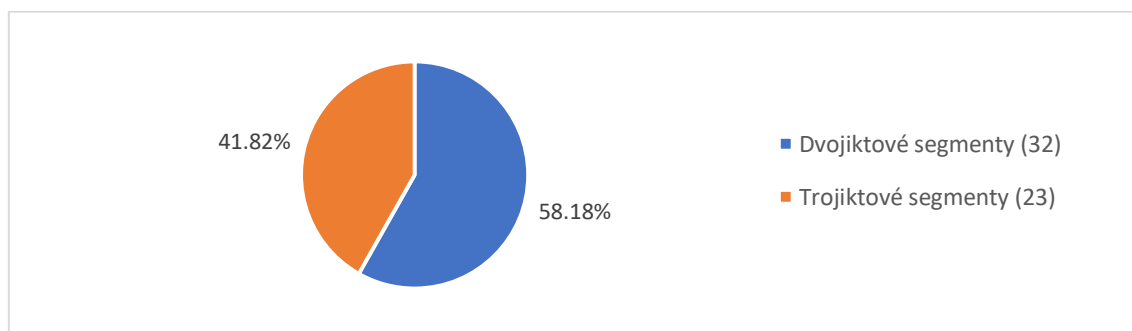
f) Akronýmia s predklonkou a descencia

/wo-yin¹wei-yào-zhīdao/ (32_17_2_1_1)

g) Akronýmia a descencia s predklonkou

/jiao¹-gao-yī-d-xuésheng/ (32_24_3_3_2)

Graf č. 4 zobrazuje pomer dvoj- a trojiktových šesťslabičných segmentov. Jednoiktové šesťslabičné segmenty sa v našej vzorke nenachádzajú.

Graf č. 4: Početnosť šesťslabičných segmentov podľa iktovosti

Najviac segmentov s dvomi arziami je tvorených kombináciou descencie s predklonkou a descencie. Druhým najpočetnejším priebehom je kombinácia dvoch descencií. Pomerne vysoké číslo dosiahli aj dvojiktové akronymické štruktúry. Najčastejším rytmickým priebehom trojiktových šesťslabičných segmentov bola kombinácia descencie a akronýmie, za ňou nasleduje kombinácia troch descencií.

3.2.7 Sedem- a osemslabičné segmenty

Náš korpus obsahuje šesťnásť sedemslabičných a dva osemslabičné segmenty. Pre ich nízky počet sme sa rozhodli spojiť tieto do jednej kategórie. Tabuľka č. 9 ukazuje početnosť jednotlivých rytmických priebehov. Je potrebné poznamenať, že korpus neobsahuje taký počet príkladov, aby z nich bolo možné vyvodit' všeobecne platné závery.

rytmický priebeh		AP	RP
ASC	ASCe+ASCe	1	5,6 %
DES	pDES+DES	2	11,1 %
	DES+DES+DES	5	27,8 %
	pDES+DES+DES	1	5,6 %
	DES+DES+DES+DES	1	5,6 %
AKR	pAKR	2	11,1 %
DES+AKR		4	22,2 %
DES+DES+AKR		1	5,6 %
AKR+pDES		1	5,6 %
spolu		18	100 %

Tabuľka č. 9: Rytmičné priebehy v sedem- a osemslabičných segmentoch

Najvyššiu početnosť dosiahla kombinácia troch descendných sledov, za ňou nasleduje kombinácia descendencie a akronymie. Ostatné typy rytmického priebehu sa každý vyskytli v jednom až dvoch prípadoch.

1. Ascendentný rytmus

a) Kombinácia dvoch ascencií s príklonkou

/ni-yídìng-yao-yongxīn-nian₄/ (31_13_7_1_2)

2. Descendentný rytmus

a) Kombinácia viacerých descendencií

/wo³-zai-wàiguó-d-shi²hou/ (31_10_6_1_1)

/ta¹-zuo-shēngyi-d-zuòfa₃/ (32_5_3_1_1)

/shi⁴-cong-shénme-dìfang-lai²-d/ (31_1_6_1_2)

b) Kombinácia descendencie s predklonkou a dvoch descendencií

/wo-yě-hen-xīhuan-ta¹men/ (32_24_4_2_1)

3. Akronymický rytmus

a) Akronymia s predklonkou

/tā-zhēn-shi-hui⁴-zuo-mǎimài/ (32_5_8_1_1)

/tā-háishì-zou³-d-hen-màn/ (32_15_4_1_1)

4. Kombinácia viacerých rytmických sledov

a) Descendencia a akronýmia

/suōyou-dōngxi-d-dìngjià/ (32_5_6_1_2)

/wǒ-jìu-zuò₄-xià-tāng-huǒchē/ (32_15_9_2_1)

/hèn³-duo-guójia-d-rénmín/ (32_23_2_1_2)

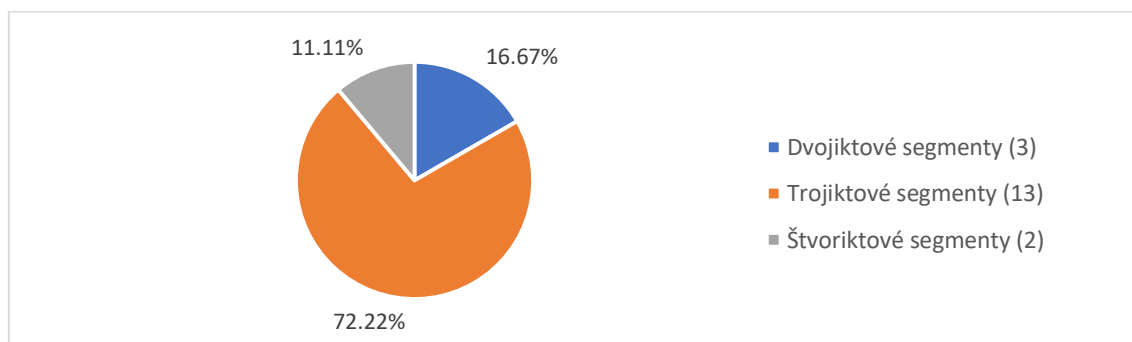
b) Kombinácia dvoch descencií a akronýmie

/suì¹ran-hái-shì-běndìhua⁴/ (31_1_4_1_2)

c) Kombinácia akronýmie a descencie s predklonkou

/tā¹mén-shàngkè-d-shì²hou/ (32_22_3_2_1)

Ako je možné odčítať z grafu č. 5, väčšina segmentov v tejto kategórii obsahuje tri ikty. Ide o nasledujúce kombinácie rytmických sledov: DES+DES+DES (AP 5), pDES+DES+DES (AP 1), DES+AKR (AP 4), pAKR (AP 2) a AKR+pDES (AP 1).

Graf č. 5: Početnosť sedem- a osemslabičných segmentov podľa iktovosti

Všetky dvojiktové segmenty sú sedemslabičné. V dvoch prípadoch ide o kombináciu descencie s predklonkou a descencie, v jednom prípade ide o kombináciu dvoch ascencií s príklonkou.

Táto skupina segmentov, rovnako ako celý analyzovaný korpus, obsahuje dva štvoriktové segmenty. Prvý, sedemslabičný, je tvorený spojením dvoch ascencií a akronýmie. Druhý, osemslabičný, sa skladá zo štyroch descendentných sledov.

3.2.8 Celkové zastúpenie rytmických sledov a ich kombinácií v korpuse

Pre lepšiu predstavu o celkovom zastúpení rytmických priebehov v korpuse sme hodnoty z predchádzajúcich šiestich podkapitol zhrnuli do tabuľky č. 10.

typ	AP	RP	podtyp	AP	RP
ASC	378	28,7 %	DES (bez príklonky)	308	23,4 %
			DES (s príklonkou)	40	3 %
			DES+DES (s/bez príklonky)	29	22 %
			DES+DES+DES	1	0,1 %
DES	426	32,4 %	ASC (bez predklonky)	187	14,2 %
			ASC (s predklonkou)	100	7,6 %
			ASC+ASC (s/bez predklonky)	128	9,7 %
			ASC+ASC+ASC (s/bez predklonky)	10	0,8 %
			ASC+ASC+ASC+ASC	1	0,1 %
AKR	426	32,4 %	AKR	325	24,7 %
			pAKR	57	4,3 %
			AKRe	33	2,5 %
			pAKRe	11	0,8 %
iné	85	6,5 %	jednoslabičné	34	2,6 %
			ASC+DES (s/bez predklonky/príklonky)	6	0,5 %
			DES+AKR (s/bez predklonky/ príklonky)	34	2,6 %
			AKR+ASC	2	0,2 %
			AKR+DES (s/bez predklonky/ príklonky)	3	0,2 %
			iné	6	0,5 %
spolu	1 315	100 %		1 315	100 %

Tabuľka č. 10: Celkové zastúpenie rytmických sledov/priebehov v korpuse

Údaje v tabuľke sú rozdelené podľa troch hlavných typov rytmického sledu: ascendencia (RP 28,7 %), descendencia (RP 32,4 %) a akronymia (RP 32,4 %). Tie sú následne rozdelené na podtypy podľa toho, koľko rytmických sledov obsahujú, a či sú spojené s príklonkou alebo predklonkou. Štvrtý typ (iné, RP 6,5 %) obsahuje jednoslabičné segmenty a segmenty, ktorých rytmický priebeh tvorí kombinácia rozličných rytmických sledov.

3.3 Analýza kól

Korpus sme podľa nahrávky rozdelili na 627 kól. Ako základ nám pri ich analýze slúžila analýza segmentov. V nasledujúcich kapitolách budeme skúmať kóla z troch aspektov: ich veľkosti, pozície rytmických sledov a rytmického členenia.

3.3.1 Veľkosť kól

Podľa počtu segmentov sme kóla rozdelili na jedno- až šesťsegmentálne. Hodnoty absolútnej a relatívnej početnosti uvádzame v tabuľke č. 11.

počet segmentov	AP	RP
1	216	34,5 %
2	207	33 %
3	146	23,3 %
4	45	7,2 %
5	11	1,8 %
6	2	0,3 %
spolu	627	100 %

Tabuľka č. 11: Veľkosť kól – počet segmentov

Najpočetnejšie boli jednosegmentálne kóla, tvoria viac ako jednu tretinu skúmanej vzorky. Z údajov v tabuľke sa dá konštatovať, že čím väčší počet segmentov kóla obsahujú, tým zriedkavejšie sa objavujú v korpuse. Okrem jednosegmentálnych kól boli pomerne časté aj kóla skladajúce sa z dvoch, troch a štyroch segmentov. Naopak, päť- a šesťsegmentálne kóla predstavujú iba malú časť vzorky.

Naša vzorka obsahuje dokopy 1774 rytmických sledov. Tabuľka č. 12 ukazuje početnosť kól vzhľadom na to, koľko sledov obsahujú.

počet sledov	AP	RP
1	130	20,7 %
2	159	25,4 %
3	157	25 %
4	95	15,2 %
5	54	8,6 %
6	21	3,4 %
7	9	1,4 %
8	2	0,3 %
spolu	627	100 %

Tabuľka č. 12: Veľkosť kól – počet sledov

Najpočetnejšie sú kóla tvorené dvomi sledmi, hneď za nimi nasledujú kóla s tromi sledmi. Pomerne veľa je aj kól tvorených jedným rytmickým sledom. Podobne

ako tomu bolo pri počte segmentov, aj tu s rastúcim počtom sledov početnosť kól klesá.

3.3.2 Pozícia rytmických sledov v kóle

Druhá otázka, ktorou sme sa zaoberali, bola aké sledy a segmenty sa nachádzajú na začiatku a v strede kól a aké sa nachádzajú na ich konci⁵³. Pri analýze pozície rytmických sledov v kóle sa nedáva dôraz na to, či je daný sled spojený s predklonkou, či príklonkou. Výsledok nie je ovplyvnený ani počtom slabík.

Keďže takmer tretina kól našej vzorky je tvorená viac ako štyrmi rytmickými sledmi, veľká časť sledov spadá do pozície v strede kóla.⁵⁴ Tento nepomer do značnej miery ovplyvnil výsledky našich meraní, ktoré sa tak nedali porovnať s pozorovaniami O. Švarného. Ten vo svojich analýzach dospel k záveru, že ascendentné a akronymické sledy sa častejšie vyskytujú na konci kól a descendentné sledy sa častejšie vyskytujú na začiatku a v strede kól.⁵⁵

Naše pozorovania ovplyvnené vysokým počtom sledov v strede kól spôsobili, že do pozície na začiatku a uprostred kóla bolo priradených až 55,7 % ascendentných, 84,3 % descendentných a 50,9 % akronymických sledov. Preto sme sa následne zamerali iba na pozíciu na začiatku a na konci kóla. Výsledky sme uviedli do tabuľky nižšie.

rytmický sled	na začiatku	na konci
ascendencia	139 (30,3 %)	320 (69,7 %)
descendencia	303 (66 %)	156 (34 %)
akronýmia	47 (26,1 %)	133 (73,9 %)

Tabuľka č. 13: Rytmicke sledy na začiatku a konci kóla

Z tabuľky je vidieť, že nami namerané hodnoty korešponujú s tvrdeniami O. Švarného: približne dve tretiny ascendentných sledov a približne jedna štvrtina akronymických sledov sa nachádza na konci kól a približne dve tretiny descendentných sledov sa nachádzajú na ich začiatku.

⁵³ Kóla obsahujúce jeden segment radíme podľa O. Švarného k pozícii na konci kóla (Švarný 1998: 33).

⁵⁴ Podobná situácia vid' Jašková 2021: 21, 22.

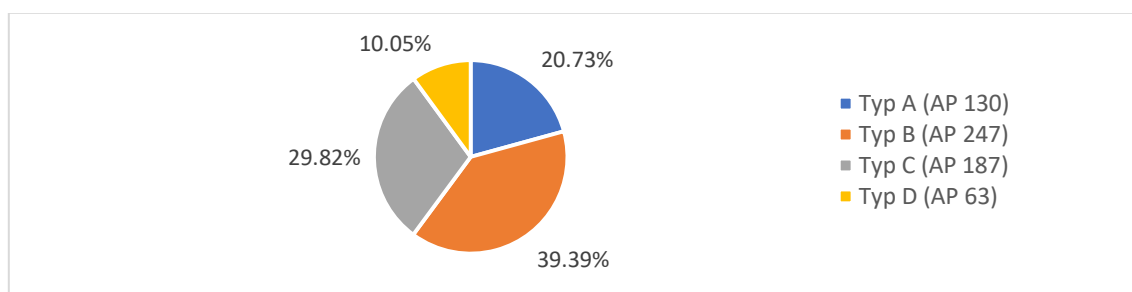
⁵⁵ Švarný 1998: 33, 42.

3.3.3 Rytmické členenie kól

Pri analyzovaní rytmickeho členenia sme kóla rozdelili do štyroch skupín:

- typ A: kóla tvorené jedným rytmickým sledom,
- typ B: kóla, v ktorých nedochádza k bezprostrednému susedstvu arzií,
- typ C: kóla, v ktorých dochádza k bezprostrednému susedstvu arzií,
- typ D: kóla, v ktorých atónická slabika zabraňuje bezprostrednému susedstvu arzií.

V tejto kapitole je tiež potrebné mať na pamäti, že prítomnosť predkloniek a príkloniek nemení rytmickejší priebeh kóla. V nasledujúcom grafe môžeme vidieť absolútnu a relatívnu početnosť výskytu jednotlivých typov kól.

Graf č. 6: Rytmické členenie – typy kól

Najčastejšie sa v našej vzorke objavovali kóla typu B, v ktorých nedošlo k bezprostrednému susedstvu arzií. Za nimi nasledujú kóla typu C a kóla typu A. Najmenej produktívne boli kóla typu D, ktoré obsahujú atónickú slabiku zabraňujúcu bezprostrednému susedstvu arzií.

Kóla typu A

Kóla typu A predstavujú 23,7 % korpusu a sú tvorené jedným ascendentným, jedným descendentným, alebo jedným akronymickým sledom. Do tohto typu patria aj kóla tvorené samostatne stojacou iktovou slabikou označovanou ako nepárna slabika. V rámci ascencie sa stretávame s ascenciou ako celkom a ascenciou s príklonkou, v rámci descencie s descenciou ako celkom a descenciou s predklonkou. Akronymický sled sa tu vyskytuje samostatne, s predklonkou, s príklonkou, prípadne s predklonkou aj príklonkou. Početnosť podľa jednotlivých rytmickeho priebehu kóla uvádzame v tabuľke č. 14.

typ kóla	rytmický priebeh	AP	RP
A	ASC	56	43,1 %
	DES	5	3,9 %
	AKR	47	36,1 %
	nepárna slabika	22	16,9 %
spolu		130	100 %

Tabuľka č. 14: Rytmický priebeh v kólach typu A

Najproduktívnejším rytmickým priebehom v kólach typu A bola ascendencia s 56 výskytmi. Za ňou, s o deväť výskytmi menej sa umiestnila akronýmia. Korpus obsahoval 22 sledov tvorených nepárnou slabikou. Jednoznačne najmenej produktívnym rytmickým priebehom bola descendencia s absolútnou početnosťou 5 výskytov.

1. Ascendencia

a) Ascendencia ako celok

/ /ta-shuō/ (31_3_5_1)

/ /jīntiān/ (31_9_2_1)

b) Ascendencia s príklonkou

/° /bu-zōu-le/ (31_5_6_3)

/° /chūménr-le/ (31_12_7_2)

2. Descendencia

a) Descendencia ako celok

\ /shì-d/ (31_17_10_1)

\ /gǔdài-d-dai/ (31_22_4_2)

b) Descendencia s predklonkou

°\ /méi-bànfā/ (31_5_7_1)

°\ /mei-bànfā₃/ (32_25_7_1)

3. Akronýmia

a) Akronýmia

v /jiù-wen-tā/ (31_1_5_2)

v /you³-ren-shuō/ (31_9_3_2)

b) Akronýmia s predklonkou

°v /wo-gàosu-tā/ (31_26_4_1)

°v /wo-jiějie-shuō/ (32_20_5_1)

c) Akronýmia s príklonkou

v° /shuo¹-shizài-d/ (31_8_5_1)

v° /sui¹ran-wǎn-le/ (31_26_5_2)

d) Akronýmia s predklonkou a príklonkou

°v° /di-sānshíyī-ke/ (31_0_1_1)

°v° /wo-hái-méi-lái-ne/ (31_5_3_2)

4. Nepárna slabika

| /yī/ (31_1_1_1)

| /èr/ (31_2_1_1)

Kóla typu B

Kóla typu B sú s relatívnou početnosťou takmer 40 % najproduktívnejším typom kóla v našej vzorke. Ako je možné odčítať z tabuľky č. 15, z veľkej časti (RP 68,4 %) ide o kóla, ktorých rytmický priebeh je tvorený akronymickou štruktúrou.

typ kóla	typ rytmu	AP	RP
B	viac ASC	25	10,1 %
	viac DES	49	19,8 %
	AKR	169	68,4 %
	viac AKR	1	0,4 %
	iné	3	1,2 %
spolu		247	100 %

Tabuľka č. 15: Rytmickej priebeh v kólach typu B

Pomerne častá bola aj kombinácia viacerých descendných sledov. Tento typ rytmického priebehu predstavuje 19,8 % kól typu B. Ďalej nasleduje kombinácia viacerých ascendentných sledov (RP 10,1 %). Poslednú skupinu tvoria tri kóla, ktoré nebolo možné zaradiť do kategórií vyššie. V prvých dvoch prípadoch ide o štvorslabičnú akronýmiu, za ktorou nasleduje ascendentný a descendentný sled. V treťom prípade môžeme vidieť dva ascendentné sledy spojené s akronymickou štruktúrou, ktorá sa skladá z descendentného a akronymického sledu. Keďže v žiadnom z týchto troch kól nedochádza k bezprostrednému styku arzií, mohli byť zaradené do kól typu B.

1. Viac ascendentných sledov

// /ni-yidìng-dei-lai²/ (31_15_10_1)

/// /jīntiān zhāng-jīā you-xīshì/ (32_14_4_2)

2. Viac descendentných sledov

\\ /wo³-hen-huānxi/ (31_10_5_2)

°\\ /wo-tài-bu-hao-yìsi-le/ (31_12_8_2)

3. Akronymické štruktúry

a) Jedna akronymická štruktúra

\\ /xiǎngle-yi-huir³/ (31_6_8_1)

°\\° /jiu-zōuchulai-lù-le/ (32_21_6_4)

b) Akronymická štruktúra s min. jedným ascendentným sledom

°\\// /shi-guo⁴-lu-d-rén bu-xiǎoxīn/ (31_9_7_2)

°\\// /ta-xiàle-fēijī jiu-shuō/ (31_10_3_1)

c) Akronymická štruktúra s min. jedným descendentným sledom

\\// /wo³-dui-mǎ-xiansheng-shuō/ (31_15_4_1)

\\V /ta¹-d-xiǎngfa₃ yě-bu-duì/ (31_14_2_2)

d) Akronymická štruktúra s min. jedným descendentným a min. jedným ascendentným sledom

\\// /dàogo-dà-huá-bàoguǎn meiyóu³/ (31_17_5_1)

\\V/ /wo³-jia-d-dà-shìr bi⁴xu-wǒ na-zhǔyì/ (31_8_11_1)

e) Kombinácia nepárnej slabiky a ascendentného sledu

|/ /wǒ xing-bái/ (31_17_8_1)

|/° /chē chu-máobìng-le/ (31_5_6_2)

4. Dva akronymické sledy

°V\\ /wo-yin¹wei-yào-zhīdao liùsì/ (32_17_2_1)

5. Iné

\\//\ /máo-xiansheng-jiā zai-chéng-wàibianr/ (31_12_3_1)

°\\//\ /ni-wèi-shenme-yǒu-bìng bu-kan⁴-dàifu-ne/ (31_26_8_1)

//\V /yingdang¹-xian-gei₃-xiàozhang kàn-yi-xia⁴/ (31_7_4_2)

Kóla typu C

Tento typ kóla je druhým najproduktívnejším a predstavuje takmer 30 % korpusu. Ide o kóla obsahujúce bezprostredné susedstvo arzií, pre ktorého grafické zobrazenie sme po vzore O. Švarného použili znak „+“.⁵⁶ Z celkového počtu 187 kól došlo v 167 prípadoch k jednému, v 17 prípadoch ku dvom, a v 3 prípadoch ku trom bezprostredným susedstvám iktových slabík. Tabuľka č. 16 podrobnejšie zobrazuje zloženie kól typu C.

typ kóla	typ rytmu	AP	RP
C	viac AKR	53	28,3 %
	ASC+DES	20	10,7 %
	ASC+AKR	57	30,5 %
	AKR+DES	36	19,3 %
	ASC+AKR+DES	8	4,3 %
	iné	13	7 %
spolu		187	100 %

Tabuľka č. 16: Rytmický priebeh v kólach typu C

Najvyššie hodnoty v početnosti dosiahol rytmičný priebeh tvorený spojením ascendentného sledu s akronymickou štruktúrou. Pomerne produktívne bolo aj spojenie viacerých akronymických štruktúr. Do kategórie „iné“ boli okrem kól, ktoré nezapadajú do ostatných skupín, priradené aj kóla obsahujúce nepárnu slabiku. Takýchto kól sa v type C nachádza deväť a vzhľadom na rozmanitosť ich rytmičných priebehov nebolo možné roztriediť ich do špecifickejších skupín.

1. Viac akronymických štruktúr

°V+\ / /ta-xi³huan-kàn jīnchukou-shōucè/ (31_3_4_1)

V/+ \ / /wo³-d-chē zuì-jìn cháng-chū-máobìng/ (32_25_4_1)

2. Min. jeden ascendentný a min. jeden descendentný sled

/+\ / /bu-mai³ chūban₃-d/ (32_4_3_2)

/+\ \ / /yì-diǎnr ye³-bu-kèqi/ (32_9_7_2)

3. Min. jeden ascendentný sled a min. jedna akronymická štruktúra

/+\ / / /jiu-yīnggāi náchulai-qian²/ (31_2_4_3)

/+V° / /jīnnián dìjia-guì-le/ (32_11_6_1)

4. Min. jedna akronymická štruktúra a min. jeden descendentný sled

\/+ \ / /ru²guo bu-mǎi gūban-d/ (32_16_6_1)

⁵⁶ Švarný 1998: 52.

/+\ \ /you³-yi-ge-rén guo⁴lai wèn-wo/ (31_17_3_1)

5. Kombinácia ascendentného sledu, akronymickej štruktúry a min. jedného descendentného sledu

/+\ /° \ /dōngfāng shūdiān-d diànyuán lai-kàn-wo/ (31_19_2_1)

/+V° \ /wo-yìzhí jiao¹-gao-yī-d-xuésheng/ (32_24_3_3)

6. Iné

a) Kombinácie s nepárnou slabikou

|+V+\ \ /yǒu yuánzi-néng jiànyì-yòngfǎ₃/ (32_17_4_2)

|+\ \ /gěi zhèi-liang-ge nǚxuésheng/ (32_22_5_3)

b) Kóla, ktoré sa nedali zaradiť do predošlých skupín

V+ /° \ /you³-d-shìr dāngshí jiù-ke³yi-shuōdìng/ (32_18_4_1)

° \ /+V \ /ta-huì²lai-yìhòu kàn⁴jian-shū zai-wǒ-shǒuli₃/ (31_25_8_1)

/+V° /° V° /jīntiān wo³men-xuéxiào-d xiǎo-chē zai-lùshang chu-shìr-le/ (31_9_2_1)

/+\ /+V° \ \ /yǒu-rén chū-zhǔyì-shuō yìng¹gai-qǐng nei-liǎng-ge-nǚxuésheng chī-fàn/ (32_22_4_1)

Kóla typu D

Posledný typ kól je zároveň najmenej produktívnym typom. S absolútnou početnosťou 63 výskytov predstavuje iba 10 % z našej vzorky. Na rozdiel od predchádzajúceho typu, kóla typu D obsahujú atónickú slabiku zabraňujúcu bezprostrednému stretu arzií. Všetky rytmické priebehy, ktoré sa objavili v kólach typu D sú tak ako v predošlých kapitolách uvedené v tabuľke a príkladoch nižšie.

typ kóla	typ rytmu	AP	RP
D	viac AKR	14	22,2 %
	ASC+DES	7	11,1 %
	ASC+AKR	15	23,8 %
	AKR+DES	18	28,6 %
	ASC+DES+AKR	3	4,8 %
	DES+AKR+DES	3	4,8 %
	iné	3	4,8 %
spolu		63	100 %

Tabuľka č. 17: Rytmickejší priebeh v kólach typu D

Pomerne početné boli kóla, ktorých rytmický priebeh je tvorený: a) viacerými akronymickými štruktúrami; b) akronymickou štruktúrou spojenou s minimálne jedným descendntným sledom; c) minimálne jedným ascendentným sledom spojeným s akronymickou štruktúrou. Ostatné typy rytmického priebehu neboli tak produktívne. Tiež tu nájdeme tri kóla, ktoré sa nám nepodarilo zaradiť do žiadnej z ostatných skupín.

1. Viac akronymických štruktúr

\ / ° v /ta¹-d-shēngyì shì-jìnchūkǒu/ (31_3_3_1)

v / ° v /lù-dà yǒu pǎodào wò-zhèli-lai²/ (31_26_2_2)

2. Min. jeden ascendentný a min. jeden descendntný sled

/ ° \ /qíng-ni³ bié-kèqì/ (31_19_13_1)

/ ° \ \ /qiántiān kao-yīngyú-d-shì²hou/ (31_6_2_1)

3. Min. jeden ascendentný sled a akronymická štruktúra

/ ° \ /ta-huítóu wén-hòubian-d-rén²/ (31_6_3_1)

// ° v /yídìng xǐhuān chí-kèjiā-fàn/ (31_15_3_1)

4. Akronymická štruktúra a min. jeden descendntný sled

\ / ° \ /ni³-d-dàzuò wò-kàngole/ (32_7_3_1)

v ° \ \ /shuò¹budìng shì-xiàndairen-zuò⁴-d/ (32_6_5_3)

5. Kombinácia ascendencie, descendencie a akronýmie

/ ° \ ° \ /qùnián wò-běnlai měi-yìsì-mǎi-dì/ (32_11_2_1)

/ ° \ ° v /mùlùshang hai-xie³-d you-zhōngwén-bān³/ (32_3_5_3)

6. Kombinácia descendencie, akronýmie a min. jedného descendntného sledu

\ ° \ / ° \ /yǐjīng qíng-kǎoguxuéjiā kàngole/ (31_7_9_1)

\ ° \ v ° \ /wò³-ba wò-jiějie-d yǔwén-shū gei-názou-le/ (31_25_4_1)

7. Iné

\ / ° / ° \ / ° /wò³mén-xuéxiào-d xiǎo-chē zài-lùshang chū-shìr-le/ (31_9_2_2)

v / ° \ ° \ / ° /zhōngguórén zài-qīqī-d-shì²hou you-yì²-ge-kǒuhàor-shì/ (31_2_2_1)

| ° \ / /wò³ qian-liǎng-tian shēng-bìng/ (31_24_2_1)

3.3.3 Zhrnutie rytmického členenia kól

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie údajov z predchádzajúcej kapitoly.

typ kóla	AP	RP	rytmický priebeh	AP	RP
A	130	20,7 %	ASC	56	8,9 %
			DES	5	0,8 %
			AKR	47	7,5 %
			nepárna slabika	22	3,5 %
B	247	39,4 %	viac ASC	25	4 %
			viac DES	49	7,8 %
			AKR	169	27 %
			viac AKR	1	0,2 %
			iné	3	0,5 %
C	187	29,8 %	viac AKR	53	8,4 %
			ASC+DES	20	3,2 %
			ASC+AKR	57	9,1 %
			AKR+DES	36	5,74 %
			ASC+AKR+DES	8	1,3 %
			iné	13	2,1 %
D	63	10,1 %	viac AKR	14	2,2 %
			ASC+DES	7	1,1 %
			ASC+AKR	15	2,4 %
			AKR+DES	18	2,9 %
			ASC+DES+AKR	3	0,5 %
			DES+AKR+DES	3	0,5 %
			iné	3	0,5 %
spolu	627	100 %		627	100 %

Tabuľka č. 18: Zhrnutie rytmického členenia kól

Zastúpenie jednotlivých typov kól už bolo bližšie popísané v jej úvode.⁵⁷ Čo sa týka celkovej početnosti rytmických priebehov v rámci kól, jednoznačne najproduktívnejšími boli akronymické štruktúry v kólach typu B. Tie predstavujú až 27 % skúmanej vzorky. Za nimi nasledujú ascendentné a akronymické sledy v kólach typu A, viacnásobné descendentné sledy v kólach typu B, a akronymické štruktúry a ich kombinácie s ascendentnými sledmi v kólach typu C. Každý z týchto rytmických priebehov tvorí približne 8 % korpusu. Vyššiu početnosť sme zaznamenali aj pri kombinácii akronymickej štruktúry s minimálne jedným descendentným sledom v kólach typu B. Ostatné typy rytmického priebehu sa vyskytovali len ojedinele.

⁵⁷ Viď kapitola 3.3.3 Rytmicke členenie kól.

Záver

Cieľom práce bolo vykonať analýzu korpusu nahrávok lekcí 31 a 32 pripravovanej učebnice *Čínská čítanka* a zamerať sa pri tom na suprasegmentálnu rovinu jazyka.

V teoretickej časti sme vysvetlili pojem prozodická transkripcia, priblížili lineárne a rytmické členenie vety, definovali základné rytmické sledy a predstavili tzv. sedem stupňov prominencie.

Druhá časť práce obsahuje digitalizovanú podobu korpusu, ktorý sme najskôr transkribovali do abecedy pīnyīn 拼音 a následne pomocou opakovaného počúvania doplnili značkami prozodickej transkripcie O. Švarného. Transkribovanému textu v latinke vždy predchádza s ním korešpondujúci text v zjednodušených znakoch.

V tretej, praktickej časti, uvádzame analýzu korpusu. Najskôr popisujeme lineárne členenie vzorky. Ďalej nasleduje analýza segmentov, ktoré skúmame na základe ich veľkosti a rytmického členenia. Analýza segmentov je rozdelená do podkapitol podľa veľkosti segmentu. Nakoniec uvádzame analýzu kól. Tie skúmame z hľadiska veľkosti, pozície rytmických sledov a rytmického členenia.

Analýzu korpusu je možné zhrnúť nasledovne:⁵⁸ Skúmaná vzorka cvičení 31 a 32 obsahuje 407 viet, ktoré sa ďalej delia na 627 kól a 1 315 segmentov. Dokopy ide o 4 382 slabík tvoriacich 1 774 rytmických sledov.

Čo sa týka prominencie slabík, s najväčšou frekvenciou sa objavujú slabiky plne tónické iktové (AP 1 422), ďalej slabiky atónické (AP 1 398), tónické neiktové (AP 545), oslabene tónické iktové (AP 514) a oslabene tónické neiktové (AP 419). Zdôraznene tónických slabík je v korpuse 84.

Z pohľadu veľkosti segmentov vzorka obsahuje najviac trojslabičných (AP 379), dvojslabičných (AP 359) a štvorslabičných (AP 315) segmentov. Šesťslabičné (AP 55), jednoslabičné (AP 34) a sedem- a viacslabičné (AP 18) segmenty sa vyskytujú v menšom množstve.

Vzhľadom na počet arzií sú najproduktívnejšie jednoiktové segmenty (RP 51 %). Ďalej nasledujú segmenty dvojiťové (RP 44 %), trojiťové (RP 4,8 %) a štvoriťové

⁵⁸ Prehľad výsledkov analýzy je uvedený aj v prílohe dokumentu (Protokol analýzy).

(RP 0,2 %). Najproduktívnejšími sledmi v jednoiktových segmentoch sú ascendencia ako celok, descendencia ako celok a descendencia s predklonkou. Dvojiktové sledy sú z veľkej časti tvorené akronymickým sledom⁵⁹. Časté je aj spojenie viacerých descendentných sledov⁶⁰. Trojiktové segmenty obsahujú vo väčšine prípadov kombináciu descendentného a akronymického sledu. Korpus ďalej obsahuje dva štvoriktové segmenty.

Analýza kól ukázala, že kóla v našej vzorke sú tvorené jedným až šiestimi segmentami, pričom so stúpajúcim počtom segmentov klesá produktivita daného typu kóla. Najfrekvencovanejšie sa ukázali byť kóla, v ktorých nedochádza k bezprostrednému stretu arzií (AP 247). Po nich nasledujú kóla, v ktorých takéto susedstvo arzií existuje (AP 187). Skúmaná vzorka obsahuje 130 kól tvorených jedným rytmickým sledom, vo väčšine prípadov ide o ascendentný alebo akronymický sled. V najmenšom počte sa objavujú kóla s atónickou slabikou zabraňujúcim stretu arzií (AP 63).

Pokiaľ by sme mali spomenúť niekoľko najčastejších kombinácií rytmických sledov v kólach, boli by to: a) akronymické štruktúry (často s opakujúcimi sa descendentnými a ascendentnými sledmi); b) kombinácia ascencie a akronymie; c) viac za sebou idúcich akronymických štruktúr; d) viac opakujúcich sa descendentných sledov.

Táto práca nadväzuje na dlhoročný výskum prozódie modernej čínštiny. Väčšina našich pozorovaní sa zhoduje, prípadne len mierne odkláňa od záverov O. Švarného a všetkých, ktorí sa po jeho vzore venovali prozodickej analýze. Je však potrebné mať na pamäti, že aj napriek tomu, že informantka je rodenou hovoriacou pekinského štandardu, finálna podoba nahrávky mohla byť ovplyvnená radou externých či interných faktorov. Taktiež pokladáme za dôležité pripomenúť, že určovanie rytmických sledov a rytmického priebehu môže byť v niektorých prípadoch nejednoznačné a diskutabilné. Týchto prípadov ale nie je toľko, aby v značnej miere skreslili výsledky analýzy.

⁵⁹ S/bez príklonky/predklonky.

⁶⁰ S/bez príklonky.

Resumé

This Bachelor's thesis presents the analysis of audio recordings from *Čínská čítanka 31, 32* (John DeFrancis: *Beginning Chinese Reader*) that were recorded by a native speaker of standard Chinese. The corpus of 407 sentences, 627 cola, 1,315 prosodic segments and 4,381 syllables was first transcribed using the prosodic transcription method introduced by Czech sinologist and phonologist prof. Oldřich Švarný. Subsequently, the transcribed text was studied and analysed from the point of view of its linear and rhythmical structure, focusing mainly on the segmentation of the text into colas and prosodic segments, classifying the syllables according to the seven degrees of prominence and defining the rhythmical structure of colas and prosodic segments. The result of our analysis is summarised in a protocol.

Key Words: prosodic analysis, prosodic transcription, suprasegmental features, Oldřich Švarný, linear structure, rhythmical features, syllable prominence, Modern Chinese

Zoznam literatúry

- DEFRANCIS, John a kol.: *Beginning chinese reader*. Yale University Press, 1966.
- JÁŠKOVÁ, Kristýna: Prozodická charakteristika textu: moderátor televizních novin. *Dálný východ* 2021, 1, ss. 7–28.
- POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Prosodic Transcription of Standard Chinese and its Use in Teaching. *Acta Linguistica Asiatica* 2016a, ss. 35–45.
- POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. *Dálný východ* 2015, 2, ss. 93–103.
- POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016b.
- SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza: Rytmičké členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1–50). *Dálný východ* 2016, 2, ss. 62–82.
- ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: *Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001.
- ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2014.
- ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1998.
- ŠVARNÝ, Oldřich: *Učební slovník jazyka čínského*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1998–2002.
- TŘÍSKOVÁ, Hana: Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient* 2011a, 4, ss. 45–50.
- TŘÍSKOVÁ, Hana: Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient* 2011b, 66, 3, ss. 40–43.
- TŘÍSKOVÁ, Hana: *Segmentální struktura čínské slabiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2012.
- UHER, David a Tereza Slaměnková (ed.): *Oldřich Švarný Prosodia linguae Sinesis*. *Dálný východ* 2019, 1.

UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická analýza monologu. *Dálný východ* 2015, 2, ss. 104–115.

UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická charakteristika textu: připravenost a spontánnost mluveného projevu. *Dálný východ* 2021, 1, ss. 104–122.

UHER, David, Jin Xueli a Tereza Slaměnková: *Učebnice čínské konverzace II*. Voznice: Leda, 2016.

Zoznam príloh

Prílohy na CD

Príloha č. 1 – Nahrávka k lekcii 31 *Čínskej čítanky*

Príloha č. 2 – Nahrávka k lekcii 32 *Čínskej čítanky*

Príloha č. 3 – Analýza segmentov a kól

Prílohy dokumentu

Protokol analýzy

Prílohy dokumentu

PROTOKOL ANALÝZY			
Rozsah cvičení:	31, 32	Počet segmentov:	1 315
Počet viet:	407	Počet sledov:	1 774
Počet kól:	627	Počet slabík:	4 382
<p>PROMINENCIA SLABÍK</p> <p>zdôraznene tónické iktové (84), plne tónické iktové (1 422), plne tónické neiktové (545), oslabene tónické iktové (514), oslabene tónické neiktové (419), atónické (1 398)</p>			
<p>SEGMENTY</p> <p>jednoslabičné jednoiktové (34)</p> <p>dvojslabičné jednoiktové (359): ASC (249), DES (110)</p> <p>trojslabičné (379):</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoiktové (227): ASC (59), ASCe (23), DES (70), pDES (75) - dvojiktové (152): AKR (152) <p>štvorslabičné (315):</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoiktové (47): ASCe (16), DES (16), pDES (23), ASC+DES (2) - dvojiktové (268): ASC+ASC (18), DES+DES (67), AKR (137), pAKR (26), AKRe (20) <p>päťslabičné (155):</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoiktové (5): ASCe (1), DES (1), pDES (1), ASC+DES (1) - dvojiktové (123): ASC+ASC (3), ASC+ASCe (3), DES+DES (34), pDES+DES (13), AKR (23), pAKR (25), AKRe (12), pAKRe (7), iné (4) - trojiktové (27): DES+AKR (19), AKR (6), AKR+ASC (2) <p>šesťslabičné (55):</p> <ul style="list-style-type: none"> - dvojiktové (32): ASC+ASC (3), ASC+ASCe (1), ASC+pDES (5), DES+DES (4), pDES+DES (7), AKR (2), pAKR (3), AKRe (1), pAKRe (4), iné (2) - trojiktové (23): ASC+ASC+ASC (1), DES+DES+DES (4), DES+AKR (8), AKR (5), pAKR (1), iné (4) <p>sedem- a viacslabičné (18):</p> <ul style="list-style-type: none"> - dvojiktové (3): ASCe+ASCe (1), pDES+DES (2) - trojiktové (13): DES+DES+DES (5), pDES+DES+DES (1), DES+AKR (4), pAKR (2), AKR+pDES (1) - štvoriktové (2): DES+DES+DES+DES (1), DES+DES+AKR (1) 			

KÓLA

Počet segmentov v kóle: jeden (216), dva (207), tri (146), štyri (45), päť (11), šesť (2)

Tvorené jedným sledom (130): ASC (56), DES (5), AKR (47), nepárna slabika (22)

Tvorené dvoma a viacerými sledmi (497):

- **bez bezprostredného susedstva arzií (247):** viac ASC (25), viac DES (49), AKR (149), iné (3)
- **s bezprostredným susedstvom arzií (187):** viac AKR (53), ASC+DES (20), ASC+AKR (57), AKR+DES (36), ASC+AKR+DES (8), iné (13) *
- **s atónickou slabikou medzi dvomi arziami (63):** viac AKR (14), ASC+DES (7), ASC+AKR (15), AKR+DES (18), ASC + DES+AKR (3), DES+AKR+DES (3), iné (3) *

Použité skratky:

AKR = akronymická štruktúra; ASC = ascendentný sled; DES = descendentný sled;
e = príklonka; p = príklonka

* ASC a DES tu môžu byť viacnásobné